Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 128 (14239) | 1976 оной июниин 1, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ХҮҮГЭДЭЙ ЗУНАЙ АМАРАЛТА

Түрэл байгаалимнай нэбшысэ сэсэглээд, зунай һайхан саг газаамнай орожо ерэнтээ. Һургуулинууд таража, ара... гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, профсоюзай хүтэлбэри... гшэд болон бусад харюусалгата нүхэд хүүгэдэй зунай ...ралтые эмхидхэжэ, тэрэнние һайнаар үнгэргэхэ гэжэ ...гүй бэлэдхэл ябуулжа байна.

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин райпрофсож Загарайн аймагай дэбисхэр дээрэ үзэсхалэн ... газарта пионерлагерь шэнээр түхеэржэ (урдань Ле... ...озная станци шадар байһан юм) өөһэдынгөө хүдэлмэ... ...эдэй хэдэн зуугаад үхибүүдые амаруулхань. Тэрэ хэ... ...э яһала горитой мүнгэн һомологдоо.

Ой модоной, целлюлозо-саарһанай болон модо болбосо... ...руулгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй обком ...үүгэдэй зунай амаралтада жэл бүри горитой анхарал ...дуулдаг юм. Тус обкомой мэдэлдэ хоёр лагерь бии. Дээдэ-Онгостойн гоё һайхан шугы соо «Салют» гэжэ ла... ...ерьиин байра оршодог. Эндэ жэл бүри табан зуу гаран ...үүгэд гурбан ээлжээндэ амардаг. Мүнөө жэлдэ 550 үхи... ...үүд амарха. Лагериин начальнигаар жэл бүри А. П. Се... ...нова хүдэлдэг. Тэрэ хадаа үхибүүдтэ налархай зохидоор ...дадаг, ёһотой һайнаар амархынь тула үнэн зүрхэн... ...өө оролдодог хүн. Мүн баһа тус обкомой үүсхэлээр Бар... ...жанай аймагта «Космос» гэжэ лагерь нээгдэһэн юм Тэндэ 140 хүн хоёр ээлжээндэ амархаар хараалагдана.

Хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай об... ...ом хүүгэдэй зунай амаралтые жэл бүри һайнаар эмхид... ...дэг. Дээдэ-Онгостойдо эмхидхэгдэһэн «Спутник» (на... ...альнигынь Г. С. Сидулова) гэжэ лагерьтань жэл бүри ...лоон зуугаад үхибүүд бэе махабадаа элүүржүүлдэг. Мүнөө жэлдэ тэрэ лагерьта хэлхээ холбоошодой 780 хүү... ...д амарха юм.

Мүн бусадшье профсоюзуудай обкомууд өөһэдынгөө ...рьяата хүдэлмэрилэгшэдэй хүүгэдые нажарай һайхан ...гта һайнаар амаруулха гэжэ яһала оролдожо байнхай.

Зунайнгаа амаралтые олондо туһатайгаар үнгэргэхэ ...эшэ гүнзэгы удха шанартай. КПСС-эй обкомой һайшаа... ...н нэмэл бэшэг манай газетын майн 20-ной номерто то... ...логдоо һэн. Тэрэ бэшэгтэ Бэшүүрэй, Чисаанын, Улаан Үдын 12 дохи, 37 дохи дунда һургуулинуудай хүтэлб... ...эгшэд өөһэдынгөө багшанарай коллективүүдэй зүг... гараа табиһан байна. «Минии ажал минии республи... ...н ажалда оролсоно» гэһэн уряа доро һурагшадай зу... ...н амаралтые үнгэргэел гэжэ хандаа һэн.

Улаан Үдын 12-дохи һургуули жэл бүри һурагшадай ...лэдбэриин бригада эмхидхэжэ, багшын хүтэлбэри доро ...өө нютагта эльгээдэг заншалтай болонхой. Тиихэдэз ...лэ хүдэлхэ дуратай һурагшад тэрэ бригадын бүри... ...дэородог юм.

Хүдөөгэй һургуулинуудай һурагшад түрэл ажахынууд... ...тон ехэ туһа хүргэдэг гэжэ мэдээжэ. Тэдэнэй гараар ... мянган хонинной нооһон хайшалагдадаг, үблэн саб... ...дадаг, куузнку, хартаабха ургуулагдажа хуряагдадаг.

Һургуули ажахы хоёр үгээ нэгэдэжэ, ажалай болон ...ралтын лагерь эмхидхэдэг һайхан заншал һүүлэй үедэ ...жэ байна. Амаралтаа ниитэдэ туһатай ажалтай ...ргахадаа, һурагшад сэдьхэлээ ханадаг, өөрынгөө нэрэ ...е с...нэжэ һурадаг ха юм. Юундэб гэхэдэ, ажал гэ... ...й айхабтар ехэ хүмүүжүүлхы удха шанартай гэжэ ... Энээниие гэршэлһэн нэгэ бэшэгэй мүрнүүдые ... «Ажалда гараа холобошье, минии хэһэн юумэн ...ндо хэрэгтэй гэжэ һанахадаа, сэдьхэлшни баяраар ха ...», — гэжэ Яруунын аймагай Гүндын дунда һургуу... ...н һурагша Баяр Дондупов бэшээ һэн.

Ажалай болон амаралтын лагериие Мухар-Шэбэрэй Ка... ...кын аймагай Кабанскын, Түнхэнэй аймагай Толтойн, ...унын аймагай Гүндын болон бусад дунда һургуули... ...эмхидхэдэг. Жэшээнь, Гүндын һургуули Яруунын ...озой хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта Һуба гэжэ газарта ...лан болон амаралтын лагерь нёдондо эмхидхээ һэн. ...энь наян хүн амарангаа, совхозой 2.500 хонинной ноо... хайшалаа. Гадна 200-аад хүн малай тэжээл бэлдэл... ...хабаадалсажа, 300 центнер үбһэ, 450 центнер наб... ...та тэжээл бэлдээ. Мүнөө жэлдэшье Гүндын дунда ...ргуули (директорынь И. С. Шоноев) урда жэлнүүдэй... ...дүршэлые улам бэхижүүлэн, ажалай болон амарал... ...лагерь эмхидхэжэ, Яруунын совхоздо туһалхаар бэл... ...э байна.

Мүнөө жэлдэ малай тэжээл бэлэдхэлэй асуудалда партии ...харал хаа хаанагүй хандуулагдаха байна. Тиимэһээ ...нис хүмүүжүүлгын харюусалгата участогуудай нэ... болохо һургуулиин коллективүүд тэжээл бэлэдхэлэй ...ун хаһын эхилхэдэ, хажуу тээһээ хараад байхагүй, ... оролсохо болоно бшуу.

Мүнөө хото, хүдөөгэй һургуулинуудта дээрэ дурсагда... ...нэмэл бэшэг уншагдажа, үргэнөөр зүбшэн хэлсэг... ...байна. Хэрбээ зүбшэн хэлсээдүй байбал, һургуулиин ...бэрилэгшэд удааруулангүй, тэрэниие эмхидхэхэ, таа... ...хэмжээ ябуулгануудые хараалха ёһотой. Юуб гэхэ... ...зунай амаралтые табадахи, ажалай четверть болгон, ур... ...байһан эдиршүүлэй хүдэр гарай хүсые барилга дээрэ, ...ажахыда хэрэглэхэ гээшэ хүмүүжүүлхы гүнзэгы ...шанартай гэжэ үшөө дахин дабтая.

...РЫСӨӨНДЭ ЭРХИМЛЭНЭ

...дахи табан жэлэй тү... хабарай тарилга ...тээр үнгэргэхын Хурамхаанай сов... механизаторнууд мү... ажаллана. Бригада... дунда дэлгэрһэн мү... 2-дохи тракторно... ...алай бригада (бри... ...ь Владимир Бухаев) ябана. Газар хаха... ...ээрэ тус бригадын ...ст Р. Л. Лоншаков ...эйгээр ажалла... Тэрэ хүсэтэ К-700 трактораар халаа... нормо хододоо ..., 34 гектар хүрэтэр ...жална.

...1 түхэлэй сеялкэ... ...гадаар тарилга хэжэ дүршэл ехэтэй меха... В. Г. Ламатханов баһал 120 процент эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, бригада соогоо шалгарна. Эндэ агрегадай сеялкэшэд Пурбо Цыбиков, Валерий Распопов гэгшэдэй хубита яһала бии.

Гурбадахи бригадын тарилгашадай дунда механизаторнууд Ж. О. Будаев, Б. Е. Малакшинов гэгшэд илангаяа эршэмтэйгээр ажаллажа, нормоёо 130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Совхоздо бүхыдөө 2080 гектарта орооһото ургамалнууд, 375 гектарта горох таригдаа. Мүн хартаабха түлэг һуулгагдажа байна. Мүнөө Хурамхаанай механизаторнууд тон ойрын сагта тарилгаяа түгэсхэхын түлөө шармайн оролдоно.

Б. ДАРМАЕВ.

АРАДУУД ЭБ НАЙРАМДАЛ ХҮСЭНЭ

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө Стокгольмын шэпэ уряа доро гар табилгые суглуулха ажал ябуулга Советскэ Союзда эхилбэ.

Уласхоорондын оршон байдал һайжаржа, шахардуу байдалай һуларуулагдажа, дэлхэйн элдэб районуудта дайнай аюул усалай усадхагдажа байһан үедэ энэ ябуулга хэгдэжэ захалаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй КПСС-эй ЦК-гай XXV съезд дээрэ хэһэн элидхэл соо эб найрамдал хангахын, уласхоорондын харилсаа холбоо тогтоохын түлөө, арадуудай сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдал байгуулхын түлөө саашанхи тэмсэлэй программа тодорхойлогдоо һэн.

Гол түлэб июнь — июль һарануудта манай орон дотор гар табилга суглуулагдаха юм гэжэ Эб найрамдал хамгаалдаг совет комитедтэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэһэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан, предприятинуудта, эмхи зургаануудта, колхоз, совхозуудта, һургуулинуудта, студентнэрэй барилгын отрядуудта митингнүүд, суглаанууд ба бусад ябуулганууд үнгэргэгдэжэ байна. Үдэшэнүүд, уулзалганууд үнгэргэгдэнэ, лекцинүүд уншагдана, КПСС-эй ба Совет гүрэнэй гадаадын политическэ ажал ябуулга тухай, совет хүнүүдэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые буруушаажа, бата эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө совет хүнүүдэй, дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй тэмсэл тухай хөөрэһэн кинофестивальнууд ба выставкэнүүд эмхидхэгдэнэ. Театрай олон коллективүүд зүжэгүүдые, концертын программануудые бэлдэнэ. Эдээнһээ ороһон мүнгэн эб найрамдалай жасада дамжуулан үгтэхэ юм.

Туһаламжа үзүүлхэ комитедүүд хото городуудта, районуудта, областьнуудта эмхидхэгдэнэ. Партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинуудай түлөөлэгшэд, эб найрамдал хамгаалгын нютагай комитедүүдэй эдэбхитэд эдэнэй бүридэлдэ оруулагдана.

(ТАСС).

1976 ОНДО ТЕХНИКЭ ҮРЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АШАГЛАХА ТАЛААР ХҮДӨӨ АЖАХЫН МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА КОНКУРС

Байгша ондо техникэ ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглаха талаар хүдөө ажахын механизаторнуудай бүхэсоюзна конкурс үнгэргэхэ тухай тогтоол СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай Президиум, СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкын главна комитет абаһан байгаа. Тэрэ тогтоолтой зохилдуулан, РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерство, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай республиканска комитет зохихо тогтоол абаад, баталагдаһан тусхай дүримэй еһоор механизаторнуудай конкурс эмхидхэн үнгэргэжэ, дүнгүүдыень саг соонь согсолон гаргахыень автономито республикануудай Хүдөө ажахын министерствэнүүдые, крайгүйсэдкомуудай болон облгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управленинүүдые, профсоюзай обкомуудые уялгалһан байна. Колхоз болон совхозуудай, хүдөө ажахын гүрэнэй бусад предприятинуудай механизаторнууд, автомашинануудай жолоошод, мастер-наладчигууд, электромонтёрнууд, малай ба шубуудай фермэнүүдтэ ажалладаг механизаторнууд, бригадирнууд болон тэдэнэй туһалагшанар энэ конкурсдо олоор хабаадуулагдаха болоно.

Техникэ ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглажа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, техникэеэ гаргаша багатайгаар хэрэглэжэ, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэри богони болзорто һайн шанартайгаар бүтээжэ, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые бүри ехэ болгохо хэрэгтэ механизаторнуудые олоор хабаадуулга тус конкурсын гол зорилго болоно гээд бүхэсоюзна конкурсын дүрим соо хэлэгдэнэ.

Колхоз болон совхозуудай, хүдөө ажахын гүрэнэй бусад предприятинуудай трактористнууд — машинистнууд, жолоошод, мастер-наладчигууд, малай фермэнүүдэй ба тэжээл буйлуулдаг цехүүдэй электромонтёрнууд, оньһожоруулагдамал бригада, отряд болон звенонуудай хүдэлмэрилэгшэд, тэдэнэй туһалагшанар хүдөө ажахын механизаторнуудай бүхэсоюзна конкурсдо хабаадажа болохо юм.

Хүдөө ажахын техникэ ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглаха талаар механизаторнуудай конкурсые эмхидхэн үнгэргэхэ хэрэг нютагуудай хүдөө ажахын ба профсоюзай органуудта даалгагданхай. Тиимэһээ республиканска, хизаарай, областиин ба районуудай хүдөө ажахын ба профсоюзай органууд тусхай комиссинуудые бии болгохо байна гэбэл:

— колхоз болон совхозуудта, хүдөө ажахын бусад предприятинуудта — мэргэжэлтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, профсоюзай комитедэй түлөөлэгшэд комиссиин бүридэлдэ оруулагдажа, колхозой правлени, совхозой дирекци профсоюзай комитедтэй баталха ёһотой.

— районуудта — районой хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэд, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түлөөлэгшэд комиссиин бүридэлдэ оруулагдажа, тус органуудай хүтэлбэрилэгшэд комиссиие баталха ёһотой.

Конкурс... ...һанда тоологдохын тула механизаторнууд иимэ эрилтэнүүдые дүүргэхэ ёһотой гэбэл:

— ажахыда, райондо, областьдо (хизаарта, республикада) машина болон техникэ хоер халаанда ашаглажа, халаанай, мүн хаһын (сезоной) туршада эгээ үндэр бүтээсэ туйлаха;

— агротехникээр хараалагдаһан болзорто үйлэдбэриин һайн үрэ дүн туйлажа, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээхэ;

— «СССР-эй ВДНХ-да хабаадаха хүнүүдые шэлэн олохо, 1976—1980 онуудта тэдэниие шагнаха гуримаар» хараалагдаһан хүдөө ажахын ургаса, ехэ продукци абахын түлөө бригада, отделени, звено, фермэ, цех бүхэнэй механизаторнууд тэмсэхэ;

— газар тариалангай шухала хүдэлмэриин эхилтэр бүхы техникээ һайнаар заһабарилжа, бултыень бэлэн болгохо, техникээ һайнаар ашаглахын тула запас частьнуудаар, түхеэрэлгэнүүдээр хангаха;

— технологическа шэнэ онол арга хэрэглэхэ, залуу механизаторнуудые дүн дүршэлдөө һургаха;

— машина ба техникэ ашаглаха талаар ГОСТ-ын, мүн харгы замай, ажалай эрхэ байдал хамгаалха ёһо гуримуудые наринаар сахиха, электро-түхеэрэлгэнүүдые һаадгүй һайнаар хүдэлгэхэ.

Конкурсдо илажа гарагшад СССР-эй ВДНХ-гай Хүндэлэлэй грамотаар, мүн выставкын алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр болон манай ороной пансионадуудта амарха түлөөһэгүй путёвконуудаар шагнагдаха байна.

«ХОЁРДОХИ ХИЛЭЭМЭНЭЙ» ЭЗЭН

Прибайкалиин аймагай «Зырянский» совхоз хэдэн жэлэй туршада хартаабхын һайн ургаса абадаггүй һэн. Жэл бүри гектарай арай шамай 40—50 центнер хартаабха хуряадаг байгаа. Тиихэдэ центнер хартаабхын өөрын үнэ ехэ болодог бэлэй. Эдэ бүгэдын гол шалтагааниинь юуб гэбэл, тус ажахыда «хоёрдохи хилээмэнэй» хойноһоо харууһалха ёһотой эзэн үгы байгаа бшуу. Тиимэһээ газарынь муугаар элдүүрилэгдэхэ, ургасань мүртэйгөөр харууһалагдадаггүй байгаа.

Эдэ бүгэдые совхозой хүтэлбэрилэгшэд хараадаа абажа, хартаабхын талмайе өөрын эзэтэй болгохо гэжэ шиидэһэн юм. Тингэжэ дүршэлтэй механизатор В. Ф. Михайлов хоёр жэлэй саада тээ хартаабхашадай звеное даагшаар томилогдоо һэн. Тиихэдэ хартаабхашадай ажал урданайхиһаа ондоогоор эмхидхэгдэжэ, үрэ дүнгүүдынь эли тодоор харагдажа эхилээ. Жэшээнь, нёдондо намартаа нүхэр Михайловай звеногой гэшүүд гектар бүриһөө 110 центнер хартаабха хуряаһан байна.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын хабарай тарилгада хартаабхашад һайнаар бэлдээ. Хартаабха тариха бүхы газарынь нёдондо намар халагдаа һэн. Мүнөө 30—35 сантиметр гүнзэгыгөөр дахин хахалагдаа. Гектар бүхэндэ 40 тонно наг шэбхэ гаргагдажа тараагдаа. Тиихэдэ гектар бүридэ 3 центнер калийна, 1,5 центнер фосфорно, 1 центнер азотно үтэгжүүлгэ оруулагдаһан байна.

Нүхэр Михайловай звеногой гэшүүд аймаг дотороо түрүүлэн хартаабхаяа марижа эхилээ. Тингэхэдэ тарилгын шанарта онсо анхарал хандуулагдана. Энэ жэлдэ 60 гектарта хартаабха тариха түсэбтэй һэн. Бүхы хүдэлмэринь һаяын үдэрнүүдтэ дүүргэгдэхээр хараалагдана.

В. Ф. Михайловтай Анатолий Тунин, өөрынь хүбүүн Геннадий хүдэлнэ. Тэдэнэр техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, хартаабха тариха гансахан машинаар үдэртэ 5 гектарта һуулгадаг байна.

Тус звеногой гэшүүд гектар бүриһөө 75 центнер ургаса хуряаха түсэбтэй юм. Тэдэнэр арга боломжонуудаа нягтаар тооложо үзөөд, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гектар бүриһөө 120 центнерһээ доошо бэшэ хартаабха суглуулха социалис уялга абанхай. Хартаабхашадай хараалһанаа бэелүүлхэ байһаниинь найдамтаи.

П. ГРИГОРЬЕВ.

«Дружба колхоз Яруунын аймаг соо томо ажахынуудай нэгэн болоно. Колхозуудай механизаторнууд 6.250 гектарта тарилга хэхэ түсэбтэй. Хабарай тарилгада 16 агрегат ябажа байна. Колхозой таряашад 3 мянган гектарта шэнисээ богони болзорто, агротехническэ һайн хаһа сагта марижа дүүргээд, оройн ургамалнуудые марижа дууһаха боложо ябана.

Хабарай тарилгын үедэ түрүүшын үдэрһөө Алексей Тарнуевай, Солбон Цыбиковэй, Павел Уваровай, КПСС-эй гэшүүн Николай Сафеевэй агрегадууд халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэдэг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: агрегадууд һүүлшын поли дээрэ; үнинэй механизатор Алексей Тарнуев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

БАГДАД. (ТАСС-ай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин, Ирагай Республикын Революционно командованиин Соведэй ба правительствын хүтэлбэриин уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр майн 29-дэ эндэ ерэбэ.

Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэриин Генеральна секретариин орлогшо, Ирагай Революционно командованиин Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейн, Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад, Революционно командованиин Соведэй гэшүүд, министрнүүд, республикын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дээдэ зиндаагай офицернүүд аэродром дээрэ А. Н. Косыгиниие угтаа. СССР-һээ Ирагта байдаг элшэн сайд А. А. Барковский угтагшадай дунда байлсаа.

Багдадай уласхоорондын аэропорт СССР-эй ба Ирагай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. Хоёр ороной гимнүүд гүйсэдхэгдөө. А. Н. Косыгин, Саддам Хусейн хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа, сэрэгшэдтэй мэндэшэлэлдэбэ.

Хүндэтэ совет айлшанай аэродромһоо байха газартаа ошохо замдань Ирагай ниислэл хотын хүн зон баяр баясхалантайгаар амаршалаа.

Гадаадын экономическа харилсаанай талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, авиациин генерал полковник Г. П. Скориков гэгшэд А. Н. Косыгинтай хамта Багдад ерэһэн байна.

А. Н. КОСЫГИН А. Х. АЛЬ-БАКРТАЙ УУЛЗАБА

БАГДАД. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэриин Генеральна секретарь, Революционно командованиин Соведэй Түрүүлэгшэ, Ирагай Республикын Президент Ахмед Хасан Аль-Бакртай майн 30-да Президентын ордон соо уулзажа хөөрэлдэбэ.

Хани ёһоной, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ совет-ирагай харилсаанай асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэһэн байна. Советскэ Союзай болон Ирагай Республикын хоорондо ашаг үрэ ехэтэй харилсаан тогтоогдоод, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай 1972 оной договорто үндэһэлэн, амжалтатай һайнаар хүгжөөгдэжэ байна гээд хоёр тала тэмдэглээ.

Хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын харилсаанай гол шухала асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын туһалагша Б. Т. Бацанов, Революционно командованиин Соведэй гэшүүн, Ирагай ажалай ба социальна хэрэгүүдэй министр И. Мустафа, түсэблэлгын министр А. Хамдани гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

А. Н. КОСЫГИНАЙ ИРАГТА ЕРЭЭД БАЙҺАН ТУХАЙ

БАГДАД. (ТАСС). Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэриин Генеральна секретариин орлогшо, Ирагай Республикын Революционно командованиин Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейн хани ёһоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ.

Уулзалга халуун дулаан, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

Майн 30-да А. Н. Косыгин Мэдэгдээгүй солдадай хүүр дээрэ венок табиба.

Мүнхын галай дэргэдэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан байгаа. А. Н. Косыгин ба тэрэнтэй хамта ябаһан хүнүүд минута соо дуугай байжа, ороноонгоо сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлдэ унаһан Ирагай патриодуудай дурасхаалые ёһолон хүндэлбэ. Багдадай түбэй талмайнуудай нэгэн дээрэ болоһон ёһололдо Ирагай тусхай тушаалтад хабаадалсаһан байна.

* * *

БАГДАД. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ИКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь А. Мухаммедтэй, ИКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд З. Хейритэн, К. Ахмедтэй, ИКП-гэй ЦК-гай гэшүүд А. Абдаллатай, М. Ат-Талабанитай майн 30-да Багдадта уулзажа хөөрэлдэбэ.

А. Н. Косыгин КПСС-эй ЦК-гай үмэнэһөө Ирагай коммунистнуудта амаршалга хүргөөд, ирак арадай аза туһада патриотическа ба интернациональна ажал ябуулгадань Ирагай Компартида амжалтануудые хүсэбэ.

БАГДАД. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэриин генеральна секретариин орлогшо, Ирагай Республикын Революционно командованиин Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейнэй хоорондо хөөрэлдөөнүүд майн 30-да үргэлжэлүүлэгдээ.

Хөөрэлдөөнүүд хани барисаанай, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн байна.

МҮРЫСӨӨН: ҮРГЭН ДЭЛИСЭ, ЭМХИДХЭЛ

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

Юhэдэхи табан жэл соо манай аймагаи ажалшад горитой амжалтануудые туйлаа. Жэшээлхэдэ, наймадахи табан жэлэйхидэ орходоо мяха абалга 31,3 процентээр, hү — 21 процентээр, ноохо — 13,6 процентээр дээшэлээ юм. Мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. 1970 ондо үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 1547 килограмм hү haадаг байhан haa, 1975 ондо 1753 килограмм haадаг болообди.

Илангаяа түгэсхэхы жэлэй туршада манай haалишад hайнаар ажаллаhан байна. Һү haалиин 11 фермын коллектив, 31 haалишан үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 2000, 2000 гаран килограмм haажа шадаа hэн. Тиигэжэ гүрэндэ hү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб 104,3 процент дүүргэхэ арга боломжо олгогдоhон байха юм.

Энэ ямар аргаар туйлагдаа гээшэб? Нэн түрүүн колхозник, совхозой хүдэлмэришэн бүхэнэй харюусалгаяа ойлгожо, хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаhанай ашаар. Хоёрдохёор, үргэн дэлисэтэй, hайн эмхидхэлтэй социалис мүрысөөнэй ашаар. Эдэл даа амжалта түгэс ажалай арга нүхэсэлнүүд!

Арбадахи табан жэл соо туйлаhанаа улам арьбадхаха, бүри hайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха зорилго хүн бүхэнэй урда табигдана. Энээнhээ уламжалан социалис мүрысөөнэй нүлөөлхы, хүмүүжүүлхы, эмхидхэхы үүргые саашадань дээшэлүүлхын тулада партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой организацинууд горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ уялгатай. «Мүрысөөн хадаа ажахын хэрэг байдалда, ороной нийтэ политическэ ажабайдалда, болбосоролой хэрэгтэ угаа ехэ аша нүлөө үзүүлжэ байна. Социалис мүрысөөе, ажалдаа коммунис ehoop хандаха ябадалые саашадань али болохоор хүгжөөхэ гээшэ манай хамтын дайшалхы зорилго болоно», — гээд партиин XXV съезд дээрэ хэhэн тоосоото элидхэл соогоо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев онсо тэмдэглээ.

Энэ заабарие хүтэлбэри болгон, ажалшадай гаргаhан үүсхэл болон хүдэлөөнүүдые үргэнөөр дэмжэн, бүгэдэ арадай социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэдээ, нэн түрүүн продукциин шанар, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулха болонобди. Тиимэhээ мүрысөөнэй гурим зохёохо-доо, коллектив, ажалшан бүхэнэй социалис уялгануудые баталан абахадаа, энээниие заабол хараадаа абаха гээшэ тон шухала байгаа.

Жэшээлхэдэ, аймагаймнай haалишад 1976 ондо бэелүүлхэ социалис уялгануудаа абахадаа үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 1850 килограмм hү haахабди гэжэ үгээ үгэхэhөө гадна, шэнэ ГОСТ-ын гурнмай ehoop гансал эрхим шанартай hү гүрэндэ тушаахабди гэжэ мэдүүлбэ. Байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгүүдые соглон хаража үзэхэдэ, энэ хэлээшээ бэелүүлхын тулада манай haалишад ехэ оролдосо, эрмэлзэлтэйгээр ажаллана гэжэ хэлэхээр байна.

«Маяк» колхоз (түрүүлэгшэнь П. М. Махаров, парткомойнь секретарь В. Д. Амбуев профкомойнь түрүүлэгшэ В. Ш. Бадлуев, ВЛКСМ-эйнь комитедэй секретарь И. А. Васильева) гүрэндэ 1645 центнер hү худалдаха даабаритай haa, 1741 центнер бэлэдхэлэй пунктда тушааба. Гадна мяха худалдаха түсэбөө 105 процентдэ хүргэжэ шадаа. Тиихэдээ энэ продукциинь hайн шанартай байhан байха юм.

Энэ колхозой Далахайн hү haалиин фермын haалишад Р. Д. Санжихаева, А. Б. Шобосоева, Л.М. Бильдакова болон бусад хубиингаа түсэб болон уялгануудые үлүүлэн дүүргэжэ, тус амжалтада горитой хубитаяа оруулаа. Гадна Саянан совхозой Захитын, Улаан-Горхоной, Нугын болон бусадшье ажахынуудай hү haалиин фермэнүүдэй коллективүүд эрхим hайнаар хүдэлжэ, абаhан социалис уялгануудаа сүм бэелүүлээ.

Аймагай haалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд hара, квартал бүхэндэ гаргагдана. Тиихэдэ «Саян» газетэдэ толилогдожо, бултанай анхаралда табигдадаг юм.

Агитаторнууд болон политинформаторнууд фермэнүүдэй haалишадтай хөөрэлдэхэдөө, түрүүшүүлэй ямар аргаар нимэ ехэ амжалта туйлаhан тухай тайлбарилна, гээгдэлдэ ороhон коллективүүдэй юундэ муугаар хүдэлhэнэй шалтагаануудые тодо болгон харуулна. КПСС-эй райком, тэрэнэй бюро харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ ажахынуудые хубаажа, эдэнэр даажа абаhан колхоз, совхозойнгоо бүхы хүдэлмэриин түлөө харюусана. Тиихэдэ мүрысөөндэ онсо анхарал хандуулдаг юм.

Фермэнүүдтэ haалишан бүхэнэй ажалай дүнгүүд үдэр бүхэндэ гаргагдадаг. Табан хоног бүхэнэй дүнгөөр мүрысөөнэй бюллетень гаргагдажа, олоной анхаралда табигдана. Гадна онсо шалгарагшад тухай гү, али гээгдэлдэ орогшод тухай мэдээсэлнүүд, «Сахилгаан», «Дайшалхы хуудаhанууд» дары бэлдэгдэдэг, тусхай самбарта хадагдадаг.

Онсолходо, залуу haалишадай, комсомол-залуушуулай hү haалиин коллективүүдэй дунда ябуулагдаха социалис мүрысөөнэй гурим зохёогдонхой гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эндэ Улаан-Горхоной hү haалиин фермэ эрхимлэнэ. Залуу haалишад Д. Хапхаранов, Р. Пархаева болон бусад үетэн нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулжа, габ шагай hайнаар ажаллана.

Мүнөө үедэ хабарай тарилгын харюусалгатай хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Энэ ажалые улам эршэдхэхын, ашаг үрэ ехэтэй болгохын тулада механизаторнуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ онсо анхарал хандуулнабди. Тиихэдээ тарилгын бүхы хүдэлмэриин шанар тухай огто мартадаггүй байhамнай эли. «Восточные Саяны», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта хабарай тарилга гэмгүй hайнаар ябуулагдажа байнхай. Эндэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой таряашадай ажал хэрэг тухай тобшохоноор хөөрэхэ дуран хүрэнэ.

Хабарай тарилгада бэлэдэл хэхэдээ, тус ажахын механизаторнууд газарайнгаа үрэжэл улам hайжаруулхые ехэ оролдоhон байха юм. Жэшээлхэдэ, хэрбээ 1970 ондо 266 тонно минеральна үтэгжүүлгэ тарялан дээрэ гаргажа тарааhан haa, 1976 ондо 1124 тонно оруулhан байна. Гадна хүрэнгын үрэhэ сэбэрлэхэ, тарилгын эрхим шанарта хүргэхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Механизаторнуудай кадрнуудые бэлдэхэ, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эртээнhээ ехэ анхарал хандуулhаниинь баhал ехэ удха шанартай.

Колхозой правлени, партком, профком, комсомолой комитет механизаторнуудай дунда дэлгэрхэ социалис мүрысөөнэй тодорхой гурим зохёогоо hэн. Энэ гурим тракторно-таряан ажалай бригадануудай хамтын суглаанай үзэмжэдэ табигдажа баталагдаа hэн.

Табан үдэр соо нэгэ удаа мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа байна. Илагшадта дамжуулгын улаан вымпел мүн гэн шантайгаар барюулагдана. Гадна декадын дүнгөөр онсо шалгарагшадан нэрээр ажалай алдар солын Улаан туг колхозой түбтэ үргэгдэжэ байдаг. Полевой стан бүхэндэ өөhэд өөhэдынь нимэ тугханууд бии болгогдоо.

Колхозой агитаторнууд болон политинформаторнууд хабарай тарилгын үедэ бэелүүлхэ түсэбэйнгөө ehoop хүдэлмэреэ ябуулна. Ажахынгаа мүнөө үедэ дүүргэжэ байhан зорилгонуудые КПСС-эй XXV съездын материалнуудтай нягтаар холбон, хөөрэлдөөн болон лекцинүүдые үнгэргэнэ. Агитаторнууд С. Б. Шойбонов, Б Д Бильтагуров, Г. А. Дашиев, А. Я. Янданов, П. Р. Зарбуев, болон бусад энэ хэрэгтэ илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Аймагай колхоз, совхозуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илагшадай нэрээр арбан хоног бүхэндэ нэгэ удаа үргэгдэжэ байха ажалай алдар солын Улаан туг Хэрэн тосхондо бии. Гадна бүтээсэ ехэтэйгээр, hайн шанартайгаар ажаллажа байhан түрүү механизаторнуудан нэрэ солонь аймагай «Саян» газетын Хүндэлэлэй самбарта оруулагдаха. Хабарай тарилгын дүнгөөр энэ үедэ жэгдэ hайнаар хүдэлhэн, абаhан уялгаяа үлүүлэн дүүргэhэн механизаторнууд моральна болон материальна талаhаа урмашуулагдана.

Таряашан бүхэнэй тон харюусалгатай хаhа — хабарай тарилга мүн. Энэ үе соо hайнаар хүдэлбэл, үндэр ургаса хуряажа, амжалта туйлахаш. Энээн тухай манай механизаторнууд мартанагүй. Тиимэhээ социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, богони болзор соо, hайн шанартайгаар тарилгаяа үнгэргэхые оролдоно.

Г. БАЛДУЕВ,
Хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ.
Түнхэнэй аймаг.

ОДЕССКЭ ОБЛАСТЬ. Хара далайн эрьеын тала ню... гуудаар Дунай-Днестровско уhалууриин түхеэрэлгын б... рилга эхилээ. Энэнэй түрүүшын ээлжээнэн ашаар ... мянган гектар газар уhалагдаха байна.

Уhалууриин энэ түхеэрэлгын шухала хубн болохо ... най Сасык нуур гэhэн каналай түрүүшын хэдэн зуут... метрые «Дунайводстрой» трестын 98-дахи ПМК ган ... рилгашад малтаба.

Жэлэйнгээ түсэбые саг hаа урид, декабриин 5-да дү... гэхэ гэhэн уялга тус колоннын хүдэлмэришэд абанхай.

Дунай Днестровско уhалууриин түхеэрэлгын ашаар ... сык гэhэн дабhата нуур шадарай 20 мянга гаран гек... газар уhалагдаха юм. Мелиораторнууд 14 километр ... тай дамба бариха, 235 миллион кубометр дабhаган ... бүлэжэ гаргаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дамба барилга ябуулагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико

КПСС-эй райкомуудhаа мэдээсэнэ

БАЯР ТҮРҮҮЛМЭ МЭДҮҮЛГЭНҮҮД

КПСС-эй XXV съездын абаhан шиидхэбэринүүдээр зоригжоhон Хэжэнгын голой ажалшад мүнөө үедэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Ажалай болон политическэ эдэбхиин оршон байдалда үнгэржэ байhан эдэ үдэрнүүдтэ КПСС-эй XXV съездын материалнуудые малшад болон тарящад анхаралтайгаар шудална.

Энэ үедэ ажалай олон түрүүшүүл хонишод болон haалишад, механизаторнууд болон алба хаагшад КПСС-эй зэргэдэ жагсажа, коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулхын түлөө дэлгэрhэн тэмсэлэй түрүү зэргэдэ яаха хүсэлэнтэй байhан тухайгаа мэдүүлгэ бэрihэн байха юм. Гайхалгүйл даа. Инмэ, манай ороной түүхэдэ шухала удха шанартай хаhын ерэхэдэ, совет хүнүүдэй эдэбхи улам эршэтэйгээр бадардаг гээшэ.

Хэжэнгын совхозой залуу haалишан Г. Ц. Жаргалова, энэл ажахын главна инженер Ц. Х. Цыбиков, аймагай барилгын участогай ... А. П. Габышева, «Первомайский» совхозой түрүү мал адуулагша В. Э. Батомункуев, Хэжэнгын найман жэлэй hургуулиин багша Т. Д. Павлова, 10-дахи СПТУ-гай жолоошод В. Н. Хабусов Ц. Ж. Дансаранов болон бусад эдэ үдэрнүүдтэ партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаба.

Нүхэр Батомункуев юhэдэхи табан жэл соо габшагаи hайнаар ажаллаhан байна. Тиигэжэ «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» гэжэ медаляар пая шагнагдаа hэн. 1970 онhоо мал адуулагшаар хүдэлжэ эхилhэн энэ малшан даажа байhан малайнгаа толгой бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 800—900 граммаар нэмээдэг hэн.

Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшадай гаргаhан үүсхэлые «Первомайский» совхозой мал адуулагшад халуунаар дэмжэжэ байhанаа мэдүүлээд, «100 үдэр соо — 100 килограмм» гэhэн урятайгаар аймагайнгаа малшадта хандаба. Энэ хандалга доро гараа табигшадай дунда В. Э. Батомункуев баhа бии. Тэрэ даажа байhан 120 бурууганнгаа толгой бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэ соо дунда зэргээр 1000 граммаар нэмээжэ 350 килограммhаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааха социалис уялга абанхай. Зорилгондоо хүрэхын тулада хүсэ шадалаа, дадал шадабаряа, дүй дүршэлөө, хүсэл эрмэлзэлээ элсүүлэн мүнөө ажаллажа байна.

Партидамнай шэнэ гэшүүд оробо. Энэ ушар элдэб болзнуудые түрүүлнэ. Эдэнэр хэд бэ? Хайшаа зон бэ? Партиин зэргые үнэхөөрөө бэхижүүлжэ шадаха зон гээшэ гү? Һанаад үзэхэдэ, коммунистын үндэр уялгые hайнаар мэдэhэн, манай партиин бата бэхи үндэhые бүри нягтаруулха хүсэн байна гэhэн тобшолол хэмээр гээд hанагдана Тиимэhээ энэ талаар ябуулдаг хүдэлмэреэ улам эдэбхижүүлхэ, hайжаруулха зорилготойбди.

Эдэнэр бултадаа түрүү зон. Тиимэhээ партиин гэшүүнэй нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябаха байhаниинь дамжаггүй. Бултан тухайнь хөөрэхэ аргагүй тула эндэ «Первомайский» совхозой мал адуулагша Владимир Эрдынеевич Батомункуев тухай хэдэн үгөөр дурдая. Тэрэнэй намтар мүнөө партида орогшодой намтартаи адлир хуу ха юм.

Г. БАЛЬЖИРОВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой комсомолой эхин организациин гэшүүд хониной түл абалгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын үбэлжэлгын үедэ хонишодой отара бүхэндэ 2—3 залуу хүбүүд, басагад хурьгашадаар хүдэлөө. Эдэнэр бултадаа даажа абаhан хэрэгтээ тон харюусалга ехэтэйгээр хандажа, аха нүхэдэйнгөө hайшаал магтаалда хүртэдэг байгаа. Тиимэhээ энэ халуун хаhын hайнаар үнгэрhэндэ залуушуулай оруулhан горитой хубита бии.

Б. Д. Ганжуров, В. Гырылов, В. Жамбалов, Д-С. Мункуева, М. Цыцыкова, В. Ринчинов, Д. Ванчиков болон бусад хурьгашадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ онсо шалгаржа, Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаhан байха юм. Эдэнэр туд тудтаа 150—170 нарай хурьга даажа абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлhэ, дадал шадабаритайшье, баян дүй дүршэлтэйшье болоо жо ябана. Саашадаа эдэнэр хонишодшье боложо магад.

Ц. САГАЛЕЕВ

Юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ ажахы дотороо онсо шалгарhан Улаан Үдын аймагай Оронгын совхозой haалишан Галина Медведева байгша оной эхинhээ хонишо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 700 гаран килограмм hү haажа, зорилгоео бэелүүлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: haалишан Г. Медведева.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

РОССИН АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУДТА

ЗАВОДОЙ БАРИЛГА ЭХИЛБЭ

«Эндэ автобетоновозой завод бодхоогдохонь» гэжэ бэшэгдэhэн транспарант Башкирай индустриин залуу түб Туймазы хотын нэгэ захада бэхилэгдэбэ. Шэнэ заводой бодхоогдохо газарта барилга эрхилхэ хүсэтэ машинанууд ильгээгдээ. Тиигэжэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри эхилhэн байна

Шэнэ завод КамАЗ-ай захил бүтээдэг предприяти болохо юм. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээн 1977 ондо ашаглалгада оруулагдахаар түсэблэгдэнхэй. Предприятиин конвейерhээ жэл бүри бетон зөөхэ 10 мянган машина гаргагдаха юм. Холо газарта зөөгдэхэ бетоной шанарай муудахагүйн тула шэнэ машинанууд тусхай механизмуудаар хангагдаха болоно. Машинада хабсаргагдаhан хүсэтэ насосой ашаар шэнэ барилгын ямаршье дабхарта бетон «үгтэжэ» болохо байна.

Автономито республикада промышленностиин шэнэ hалбари — автомобиль бүтээлгэ хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Нефтекамск городто баригдажа байгаа автосамосвалай завод энэ жэлдэ түрүүшын машинануудые бүтээн гаргаха юм. Белебей городой «Автонормаль», Октябрьский хотын «Автоприбор» заводууд жэл бүри олон тоото машинануудые бүтээн гаргана. Уфагай мотоор бүтээлгын заводто хэгдэhэн двигательнүүд «Москвич-412» түхэлэй хэдэн зуугаад мянган автомобильда табигдаhан байха юм.

Р. РУПЫШЕВ,
ТАСС-ай корр.

Уфа.

хүсэн хоёр дахин ехэ б... хоор түсэблэгдэнэ. Л... хозуудай бэлэдхэhэн ... шэрэхэ локомотивүүд т... водто хабсаргагдадаг ... Предприятида шэнэ ... баригдана, шэнэ түхеэр... нүүд тодхогдоно. За... hэльбэн шэнэдхэлгэ энэ... бан жэлэй туршада ду... дэхэ юм.

Тус заводто бүтээг... хэдэн мянгаад локомоти... леспромхозуудта, рудн... та, нефть олзоборилгод... нөө ашаглагдана. Эндэ ... тээгдэдэг бүхы машина... та Гүрэнэй эрхим шан... тэмдэг олгогдонхой. Ө... руулагдаhан узел ба ... дуудые хэрэглэhэнэй а... предприятиин коллектив ... мэ амжалта туйлаа.

Арбадахи табан жэлд... заводой коллектив шэнэ т... лэй локомотивуудые бү... гаргажа эхилхэ юм.

Ю. КЕДРОВ,
ТАСС-ай корр.

Ижевск

ХАДЫН БЭЛШЭЭРИДЭ

Хойто-Осетиин хадата... тагуудта май соо хура... той байжа, ногооной ... урданайхиhаа hайн ... Автономито республ... малшад холын хадата ... шээридэ hүрэг хониндоо ... жа эхилээ.

Малай үбэлжэлгэ ... байдалда үнгэргэгдэбэ. Н... тал малшадай орол... ашаар адууhа малынь ... хоролто багатайгаар ... оруулагдаа, түл абалга ... тэйгээр үнгэргэгдэбэ. ... шээнь, Моздокско, Ала... сна болон Ирафска ран... дай түрүү ажахынууд ... эхэ хонин бүриhөө ... зэргээр 105-haa дээшэ х... абаhан байна.

Автономито респуб... хадата нютагуудай ... ринүүдтэ нарин ноохото... мянга гаран хонин, хэдэн... баад мянган эбэртэ бодо... энэ зундаа адуулагдаха... Хонидые холын бэлшэ... гаргаха хүдэлмэридэ ... замшад ехэ туhа хүр... Тусхай түхеэрэлгэтэй ... нуудта hүрэг хонидые ... гэжэ зөөдэг байха юм ... гэжэ хонидые холын бэ... рида гаргаха ... доол 4—5 хоног соо ... дэдэг болоо. Урдань ... неделиин туршада үрг... дэг байhан юм. Һүүлэй... нүүдтэ хадын бэлшээри... шулуунhаа сэбэрлэхэ, ... олон жэлэй ногоо тари... лаар горитой ажал хэ... байна.

Т. ЕФИМЦОВ,
ТАСС-ай корр.

Орджоникидзе

УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАР ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

«Десятый великий хурал» гэжэ колхоздо уhалууриин шэнэ системын барилга Тувагай мелиораторнууд эхилбэ Тэрэнэй насосно станцинууд сүүдхэ бүри Енисейhээ 40 мянган кубометр уhа колхозой тарялаанда гаргаха хүсэтэй байха юм. Хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тухай КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлэн, байгша ондо уhалагдадаг hайжаруулагдаhан мянган гектар бэлшээри ашаглалгада оруулха, 3 мянган гектар уhалуулха уhалууриин системэ шэнэдхэн заhабарилха, ганданги 100 мянга гаран гектар газар уhалха гэhэн уялга автономито республикын мелиораторнууд абанхай. Энэнь арбадахи табан жэлдэ хэгдэхэ ехэ хүдэлмэриин эхин болоно.

Тувада мал ажал эртэ урда саг hаа эрхилэгдэнэ. Гэбэшье, hүүлэй үедэ газар тарялангай ажахы эндэ урагшатан хүгжөөгдэнэ. Уhалагдадаг газарhаа тогтууритай ургаса абахаар гэжэ тодорхойлогдоо. «Алданмаадыр» совхозой түрүү механизаторнууд нэгэндэ уhалагдадаг тарялангай гектар бүриhөө 25 центнер шэниисэ, КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ совхоздо — кукурузын 200 центнер ногоон набша хуряаhан юм.

Р. КОЗЬМИН.
ТАСС-ай корр.

Кызыл.

БАЙГААЛИ ХАМГААЛГА ХЭРЭГЭЭР

Коми автономито ре... ликын гол мүрэнүү... дон урадхуулагдажа, ... лиин баялиг хамгаалха... тэ ехэхэн хохидол ... лагдадаг байhан юм. Т... загаhанай тоо нилээд ... hэн байгаа. Эдэ бүгэдэ ... ла абтажа, үнгэрэгшэ ... эндэхи гол мүрэнүүдээр... урадхуулга зэсэлэн ... лагдажа, урданай үлэ... донhоо мүрэнүүд сэбэр... hэн байна.

Автономито респу... байгаали хамгаалгые, ... үсхэбэрилгые hайжар... талаар ехэ хүдэлмэр... лэп жэлнүүдтэ хэгдэ... hанай тоо хамгаалха ... ниитын олон тоото ин... нүүд, арадай дружин... хай бүлэгүүд, комсомо... хабаадуулагдана.

Э. ВАСИЛЬЕВ,
ТАСС-ай корр.

Сыктывкар

БАГА ХАРГЫН ЛОКОМОТИВУУД

Баруун Ураалай үйлэнэй предприятинуудай нэгэн — Камбарска машина бүтээлгын завод hэльбэгдэн шэнэдхэгдэн байна. Энэ хүдэлмэриин дүүргэгдэхэдэ, заводой

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗУБШЭЛ

ҮТЭГЖҮҮЛГЭЕЭ ҮРЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР ХЭРЭГЛЭХЭ

Партиин XXV съездын баталhан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» дотор минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ газар таряалангай гол зорилгонуудай нэгэнниинь гэжэ тэмдэглэhэн байна. Энэмнай мийн юрэ хэлэгдэhэн ушар бэшэ.

Орой дотор минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болохо бүри манай республикын колхоз, совхозууд тэрэниие урдынхиhаа ехээр абадаг болонхой. Юhэдэхи табан жэлдэ урдахи табан жэлэйхиhээ хоёр хахад дахин ехэ минеральна үтэгжүүлгэ абтаhан байна. Тэрэнhээ гадна колхоз, совхозууд органическа үтэгжүүлгэ хэрэглэжэ, ургасаяа мүн дээшэлүүлхэ аргатай. Жэл бүри гурбан миллион шахуу тонно органическа үтэгжүүлгэнүүдээ эзэн ёhoop хэрэглэжэ шадабал, колхоз, совхозуудынай ургасаяа нилээд ехэ болгожо, үйлэдбэриингээ ашаг үрэ дээшэлүүлхэ байhаниинь элитэ.

Ажахынуудта түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, эрдэмтэдэй дурадхалые үргэнөөр хэрэглээ haa, үтэгжүүлгэнүүдhээ бүри ехэ үрэ абтаха байгаа. Энэ талаар Буряад оромнай дүй дүршэлөөр яhала баян. Уhалагдадаг ба уhалагдадаггүй газарта үтэгжүүлгэ яажа хэрэглэхэ тушаа шэнжэлгэнүүд Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станцида хэдэн олон жэлэй туршада хэгдэжэ байна. Тиихэдээ шэнжэлгэ, туршалганууд олон талаhаа хэгдэнэ. Азот, фосфор болон кали элдэб хубааритайгаар хүрьhэндэ оруулагдажа, агротехническэ хэмжээнүүд бүрин хэрэглэгдэнэ. Ушар нимэhээ колхоз, совхозуудта эдэ шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдые хэрэглэбэл, үтэгжүүлгэнүүдэй килограмм бүхэниинь экономическа ехэ ашагтайгаар гаргашалагдаха байгаа гэжэ hанагдана.

Республика доторнай миллион гаран гектар хахалагдадаг газар, нилээд ехэ сабшалан, бэлшээри бии гээшэ. Тиимэhээ үтэгжүүлгэнүүдээ эгээн түрүүн уhалагдадаг газарта, мүн овощ, хартаабха, корнеплодууд, силосэй ургамалнуудта гэхэ мэтэ мүн ургасаяа ехээр нэмээдэг ургамалнуудта, уhалагдадаг зарим сабшаланда, hайжаруулагдаhан бэлшээридэ хэрэглэхэ шухала.

Шэнжэлээд үзэхэдэ, республикын колхоз, совхозуудай хахалагдадаг газарай хүрьhэниинь хоорондоо ехэ илгаатай, фосфор болон кали бага, ехэтэй байдаг. Тиимэhээ ургамалай зохидоор ургахынь тула хүрьhэ шэнжэлгын дүнгүүдые харал саха, тэрэнэй ёhoop лэ газараа үтэгжүүлхэ ушартай.

Манай республикын газар тарялан саг үргэлжэ ган гасуурта нэрбэгдэдэг, илангаяа хабартаа шиигээр дуталдадаг гэжэ мэдээжэ. Шииг багатай газарта үтэгжүүлгэеэ гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэй. Найман жэлэй хугасаада туршалга хэжэ үзэхэдэмнай, нэгэ центнер таряа абахын тула минеральна үтэгжүүлгэ зохидоор оруулбал, шииг хэрэглэсэнь бага боложо үгэhэн байна. Жэшээнь, нэгэ центнер шэниисэ паар дээрэhээ үтэгжүүлгэгүйгөөр абахын тула 154 кубометр уhан хэрэгтэй. Теэд тарилга хэхэ үедөө нэгэн доро ганса фосфор оруулхада, центнер орооhо абахада хэрэгтэй шииг нэйтонь 14 процентээр бага болоно үгэнэ. Хэрэбээ азот, фосфор хоёрые холижо оруулбал, центнер шэниисэ абалгада шииг хэрэглэсэнь 35 процентээр доошолно.

Тиихэдээ эдэ бүгэдэмнай урда жэлдэнь энэ газарта ямар ургамалай таригдаhанhaa, паарhaa дулдыдаха болоно бшуу. Хэрбээ урда жэлдэнь шэниисэ тариhан газарта үтэгжүүлгэгүйгөөр дахин шэниисэ тарибал, шииг бүри ехэ хэрэгтэй болохо гээшэ. Зүгөөр үтэгжүүлгэ оруулагдаhан газарта шиигэй багаар хэрэглэгдэдэг байhаниинь арсалтагүй. Тиимэhээ манай эндэхи шииг багатай газартаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада, ургаса заабол нэмэдэг байна.

Манай туршалгын станцида хэгдэhэн шэнжэлэлгын ёhoop уhалагдадаггүй газарта үтэгжүүлгэнүүдые үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула ямар гурим баримталха хэрэгтэйб гэжэ харуулая.

Нэн түрүүн минеральна үтэгжүүлгые үрэhэнтэй суг нэгэ зурууд руу хаялсахада, эгээн ашаг үрэ ехэтэй гэжэ дүй дүршэлнай гэршэлнэ. Энэ ушарта ургамалай үндэhэнэй бүрилдэдэг газарта хэрэгтэй бодосууд байжа, хүрьhэнэй шииг багатайшье haa, ургамалнууд hайса үндэhэлжэ ороно. hайнаар үндэhэлжэ абаhан ургамалнууд ган гасуурта шиилдэдэггүй юм.

Паар дээрэ гектаран 10 килограмм фосфор (шэнгэсэтэй) зурuудаар оруулхада, тарянай ургаса 2—3 центнерээр нэмэнэ. Азот фосфор хоёрые (гектарай 10—20 килограммаар) оруулхада паар бэшэ газар дээрэхи ургасань 2,7—4,6 центнерээр дээшэлнэ. Намарай паар хахалхадаа, азот фосфор хоёрые гектарай 40 килограмм хүрэтэр суг оруулхада, ургасань 6,7 центнерээр ехэ болоно бшуу. Минеральна үтэгжүүлгэ (азот ба фосфор) паар хоёрлон хахалха үедөө оруулхада, ургасань гектарай 5,6 центнерээр нэмэнэ гэжэ шэнжэлэгдээ. Азот кали хоёрые холижо оруулхада, ургасань гектарай 2 центнерээр, азот, фосфор, кали гурбаниие суг хаяхада, 4—5 центнерээр нэмэhэн байна. Минеральна үтэгжүүлгэ орvулагдаhан газарта тэрэнэй ашаг үрэнь хэдэн жэлдэ мэдэгдэдэг. Илангаяа азот элбэгээр оруулагдаа haa hайн. Уhалагдадаггүй газарта гектарай 80—90 килограмм хүрэтэр азотно үтэгжүүлгэ оруулжа болохо.

Тиин уhалагдадаг газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада, эгээн ехэ ашаг үрэтэй гэжэ шэнжэлэгдэнхэй. Хүрьhые 70—75 процент шиигтэй байлгаад, азот фосфор хоёрые гектарай 40 килограмм оруулхада, ургасань 7,5 центнерээр дээшэлhэн байна. Азот кали хоёрые оруулхада — 4,9 центнерээр, хүсэдөөр үтэгжүүлхэдэ (80 килограмм азот болон фосфор, 40 килограмм кали), — 9,3 центнерээр ургасань нэмээ.

Минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ экономическа ехэ аша үрэтэй. Нэгэ түхэригэн үтэгжүүлгэ уhалагдадаггүй газарта хэрэглэхэдэ, 4,66—5,78 түхэригэй зэргээр ургасань дээшэлнэ.

КПСС-эй XXV съезд дээрэ тэжээлэй ургамалнуудай, сабшалан болон бэлшээриин ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Манай туршалгын станцида шэнжэлгэ хэхэдэ, энэ ургамал үтэгжүүлгэдэ ехэ дуратай гэжэ мэдэгдээ. Олон жэлэй туршалгануудhаа харахада, азот фосфор хоёрые (гектарай 60 килограмм) оруулхада, кукурузын ногоон 52 центнерээр, азот кали хоёрhoo — 41 центнерээр нэмэhэн байна. Азодыень 120, фосфор кали хоёрысынь 60 килограмм хүрэтэр гектарта оруулхада, ургасань 71 центнерээр ехэ болоо. Тиимэ дээрэhээ минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада, кукурузын ургаса 40—70 процентээр дээшэлнэ ха юм. Уhалагдадаг газарта кукурузын ургаса энэ ушарта 90 центнерээр нэмэдэг байна. Наг шэбхэ түрүүшынгээ жэлдэ тиимэ ехэ туhа хүргөөгүйшье haa, удаадахи жэлнүүдтэ ехэ туhатай байшоо.

Республика дотор хартаабха гол түлэб урда жэлдэнь ороohото ургамалнуудай гү, али пропашной ургамалнуудай таригдаhан газарта hуулгагдадаг, уhалагдадаг, хуурайшье газарта таригдадаг байна. Уhалагдадаггүй газарта хартаабха тарихадаа, нэгэн доро үрил болгогдоhон суперфосфат оруулалсахада зохид гэжэ шэнжэлэгдээ. Мүн азотно, фосфорно үтэгжүүлгэнүүдэй холисо, гектарай 30—60 килограмм бүхы гурбан бодосой холисо оруулхада hайн. Наг шэбхэ хаягдаhан газарта 60 килограмм хүртэхөөр бүхы гурбан үтэгжүүлгэ оруулхада зохихо. Энэ ушарта эгээн hайн ургаса абтана:

Уhалагдадаг газарта хартаабха тарихадаа, гектарай 60 килограмм азотно-фосфорно-калийна үтэгжүүлгэ хаяхада ургасань 70 центнерээр нэмэнэ. Тэрэшэлэн хартаабхын ургасада наг шэбхэ ехэ туhатаи. Илангала гектаран 30—40 тонно шэбхэ оруулхада эгээн зохид гэжэ шэнжэлэгдэнхэн. Зүбөөр хабартаа газар хахалхадаа, тараахада, намарай паар хахалхада оруулаашаhaa ашаг үрэнь доогуур.

Тэжээлэй корнеплодууд үндэhөөр hула байжа, хүрьhэнhөө хоол абасаараа өөдэгүй гэжэ тоологдодог. Тиигэбэшье ургасадань азот ехэ хэрэгтэй болодог. Манай эндэхи газарта азот, фосфор, кали гурбаниие гектарай 60 килограмм хүртэхөөр оруулхада эгээн hайн гэжэ шэнжэлэгдэнхэй

Минеральна үтэгжүүлгын ехээр абтаха бүри ургамалай ургажа байха үедэшье тэрэ хүрьhэндэ оруулагдадаг болонхой. Илангаяа кукуруза, хартаабха, корнеплодуудай ургажа байха үедэ тэрэниие оруулхада ашаг үрэ ехэтэй. Уhалагдадаг газарта энэ арга хэрэглэхэдэ бүришье hайн. Тиихэдэ азот фосфор, кали гурбаниие гектарай 25—30 килограмм (шэнгэсэтэй) оруулхада зохид. Иимэ нэмэлтэ үтэгжүүлгэ кукурузын гурба-дүрбэн набшаhатай, хартаабхын — ногоон буурсагтай, корнеплодуудай гурбадахи набшаhанай гаража байха үедэ оруулха хэрэгтэй. Тэрэниие культиватораар, ургасада тэжээл оруулдаг машинаар 10—12 сантиметр гүнзэгыдэ, зурууд хоорондонь 12—15 сантиметр зайтайгаар тарааха эрилтэтэй.

Арбадахи табан жэлдэ республикын тарящадай урда ехэ зорилгонууд табигдан хай. Абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдээ зүбөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ шухала байhаниинь элитэ.

Г. КОЛМАКОВ,
Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин агрохимиин лабораториие даагша, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат.

Мүнөөдэр—үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэр

ПУБЛИЦИСТИКЭ

ҮХИБҮҮД—МАНАЙ СЭСЭГҮҮД

1.

БЕРЛИНЭЙ Трептов-парк ...оо айхабтар томо хү...э табяатай. «Хүрин тахал» ... фашизмын хас тамгые бу... гэшхэһэн совет баатар ...рэгшэ абарга манган нэл ...рэз газар тулгалан, би...лан басагаханиие гартаа ...арин зогсоно. Волгын ...һээ Эльбэ мүрэн хүрэ... гал дүлэн соогуур ту...дан ошоһон баатар энэ ...гшэ ерээдүйн Европын — ...ыхан басагаханиие фа...измын дарлалтаһаа абарба ...шэ. Гүн ехэ удхагай хү...ю.

Энэ хүшөө хараад, манай ...хэд баясадаг, манай дай...д хороёо бусалдаг. Тэд ...н түрэлтэниие фашизмын ...арһаа абарһан совет ара... баатаршалга хэзээдэ ...ихэ. Тэрэ 1941—1945 ...ой шэрүүн байлдаанууд ...гуур унаһан, тэмсэһэн, ...пан манай сэрэгшэд үхи...үдэйнгээ зол жаргалай ту... улаан шуһаяа адхаа. ...имэл хадань совет баатар ...рэгшын гарта үхибүүн үр...тэй байна ха юм.

1945 оной хабар. Совет ...рэгүүд Берлиниие хүреэ... абанхан. Рейхстагые ...лан абахын түлөө хатуу ...рүүн байлдаан болоно.

Нэгэ талмай дээрэ үхи... тэбэриһэн немец эхэнэр ...ижэ гараад, манай сэрэг... тээшэ шэглэбэ. Юушье ...рлахаяа болиһон фашис... һомон тэрэ эхэнэрые ...эбэ. Амияа табин унаһан ...гээ хажууда үхибүүн ...хиржал байна.

Гэнтэ манайхинай зүгһөө ... сэрэгшэ тэрээн тээшэ ...жэрхибэ. Буугай помо...дшье үйлсын шулуу, гэ... бутархайнуудые сохёод, ...малдана, эшхэрэлдэнэ. ...ай совет солдат үхэлһөө аянгүнгөөр тэрэ басага тэбэрээд өөһэдынхид тээшэ харайжархёо һэн гэдэг. Энэ ушар юу харуулааб гэхэдэ. Хүн түрэлтэнэй ерээдүйе, эдир, гүлмэр үетэниие абарһан хүнүүд — совет сэрэгшэд, совет арад болоно бшуу.

Имагтал манай Эхэ орондо, социалис гүрэнүүдтэ эдир үетэн, үхибүүдые хамгаалха, һайнаар хүмүүжүүлэн табиха хэрэг тон һайнаар табигданхай.

2.

ҮХИБҮҮД — манай сэсэгүүд. Эдэ һайхан, гүн удхатай үгэнүүдые дэлхэйн ажалшан арадай агуу багша Владимир Ильич Ленин хэлэһэн юм.

Совет ороной үхибүүд — зол жаргалтай үхибүүд. Агуу багшынгаа «Һураха, һураха, үшөө дахин һураха» гэһэн захяае арюун наринаар дүүргэжэ, эрдэм соёлой орьёл өөдэ тэдэнэр зорино. Бүри бишыхан хүүгэд гэрэлтэй һаруул ясли, саадуудта хүмүүжүүлэгдэнэ.

Гансахан манай Буряад орондо 162,7 мянган һурагшад 550 һургуулинуудта һуража, Эхэ орондоо, арад зондоо туһатай хүнүүд болохоёо бэеэ зэһэнэ. Тиихэдэ республикымнай ясли, саадуудта 45,5 мянган үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ.

...Нэгэтэ Улаан-Үдэ хотын «Теремок» гэжэ хүүгэдэй ясли-садта ошоһоноо һананаб. Хоёр дабхар хирпиисэ гэр соо хүүгэдэй энэ зургаан зохидоор түбхинэнхэй. Үхибүүдэй наадаха, эдеэлхэ, унтаха тусхай таһалгаанууд бии. Нааданхайнууд гээшэ янза бүриин даа

Тэрэ үдэр, үхибүүдые, долоон наһаяа гүйсэһэн хүбүүд, басагахадые һургуулида үдэшэлгын баяр ёһолол болоо һэн. Хэнэйшье мэдэһээр, иимэ үдэшэлгэнүүд жэл бүри саад бүхэндэ болодог ааб даа.

Саб сагаан самсануудые, хаб хара үмдэхэнүүдые үмдэһэн хүбүүд, ялалзама платитай басагахадууд эжынэр, баабайнар, түрэлхид, хүмүүжүүлэгшэдэнигээ урда гаража, нарихан аад, хонгёо хоолойгоороо хүхюун дуунуудые хангюурдана, уран шүлэгүүдые уншана. Хүмүүжүүлэгшынгээ пианино дээрэ наадахада, сортой дорюун хатар гүйсэдхэнэ.

«Баяртай, түрэл сааднай!», «Һайнши даа, минии саад» «Һайнта даа, хүмүүжүүлэгшэднай!» гэһэн үхибүүдэй үгэнүүдэй хайхинаан зэдэл хэдэ, эжэ эхигүй нюдэнһөөм пелбоһон гоожоо һэн «Яажа байна гээшэбиб?» — гэжэ һанаад, пулаад гаргажа, нюдэеэ бушуухан аршаха зүраа, хажуу тээшээ һэмээхэн хараашалбаб. Һэ-һэй! Би ганцааран уяраад, уйлажа һуугаа бэшэлби. Нюдэнэйнгөө нёлбоһо аршаһан хүнүүд олон байнал. Бүхы наһаараа үхибүүдтэ ном зааһан, хараа юумыешье хараһан, РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багша Батор Прокопьевич Маҳатов баһал нюдэеэ аршасагаан һууба.

Зол жаргалтай үхибүүдтээ, тэдэнэй һайхан хуби заяанда баярлама атаархал, уярал бидэнэй досоо тиихэдэ хүлгэн түрөө һэн хаш.

Золтойл байнат, үхибүүднай! Таанадай энэ зол жаргалай, амгалан тэнюун үргэһэ нойройтнай, хонгор хүхюун наадан, энеэдэнэйтнай түлөө оролдохо, тэмсэхэ, ажаллаха дура хүсэл сэдьхэл соомни түрэжэл байгаа һэн

3.

МАНАЙ ҮХИБҮҮД ...той һайнаар ажаһууна, һурана, амарна, хүмүүжүүлэгдэнэ. Имагтал Совет орондол үхибүүдэй имагтал тэнюун нээр хүмүүжэхэ арга боломжонууд бии. Зун бүхэндэ хэдэн миллион үхибүүд аяншалгада гарана, лагерьнуудта ошоно, эжы, абанартаа туһална. Эдэ манай үхибүүдэй ажабайдалые капиталай оронуудта ажаһуудаг хүүгэдэй байдалтаи сасуулхын аргагүй. Газар тэнгэри хоёртол тад ондоо!

...Чилиин газар дэбисхэр дээгүүр фашизмын хара хирээнүүд элинэ. Хабхар хара һүниин һүүдэр тэндэ унанхай. Тэндэхи олон үхибүүдэй эхэ эсэгэ шорон түрмэдэ хаалтатай. Хэдэн мянган хүүгэд һургуулида һураха аргагүй болонхой, олониинь гэдэһээ үлдэнэ, даарана, зобоно.

Израилиин эзэлэн абаһан араб газарнуудай үхибүүд ёһотойл тамын орондо ажаһууна. Һургуулида һураха тухай тэндэ үгэшье гараһанай хэрэггүй. Лажа хоолойгоо тэжээхэ, ухаангүй һэгэ үдэр, нэгэ хоног амиды ябаха тухайгаа үхибүүд бодоно.

...Америкын Холбоото Штадуудай негр үхибүүдэй ажабайдал ямар гээшэб! Негрнүүдэй ажаһуудаг геттанууд соо одоол зоболон, уйдхар, ядуу, үгытэй байдал, үбшэ хабшан «айлшалһаар» үнинэй. Тэндэхи үхибүүд нэгэ дахин садатараа эдеэлхэ, дулаахнаар унтаха, нэгэ дахин сэнгэн наадаха тухайгаа домоглоно.

4.

СОВЕТ ОРОНОЙМ ҮХИБҮҮД! Зол жаргал, эрхэ сүлөө, энхэ байдалаитнай түлөө танай таабайнар, үбгэ эсэгэнэр улаан шуһаяа адхаа. Танай амгалан нойрые сахижа, баатар сэрэгшэднай харатан дайсанда хэзээдэшье харюу үгэхөөр бэлэн зогсоно.

Манай совет арад, Коммунис партимнай дэлхэй дээрэ энхэ тайбан байдал, эб найрамдалай ехэ тэмсэл ябуулна. Хэнэйшье мэдэһээр, КПСС-эй эб найрамдалай, амгалан тайбанай программа жэлһээ жэлдэ ехэ илалтануудые туйлажа байна

«Бидэндэ дайн хэрэггүй! — гээд совет эхэнэрнүүд шиидэнгеэр мэдүүлнэ. Тэдэнэй үгэнүүдые бүхы дэлхэйн ажалшан эхэнэрнүүд дабтан дэмжэнэ.

Бидэндэ дайн хэрэггүй! Амгалан ажалаа эрхилжэ, арбай тариагаа таринжа, замбуулинда одоиоонгосонуудые эльгээжэ, адуу малаа үдхэжэ, шулуу нүүрһэ малтажа, шэнэ гэрнүүдые бодхоожо, үхибүүдээ хүмүүжүүлжэ, эрдэм номдо һургажа байхамнай.

Манай үхибүүдэй хонгёо энеэдэн, хүхюун зугаа ходо зэдэлжэ, амгалан тэнюун байдал оршог лэ гэһэн һайн һайхан хүсэлһөө ондоо юун байхаб!

...Нэгэ һайхан зураг минии һанаанда ороод орхино.

Август һарын дулаахан үдэр. Сэсэг набшаар надхаһан, жэмэстэ мододой ургаһан саад соо һанаа амарха наар унтаһан эхэ. Дэлхэйдэ амгалан тайбан. Бишыхан үхибүүниинь эхынгээ хажууда һуугаад, жэмэсээр наадана.

Сэлмэг бэнг лэ тэнгэритнай! Үхибүүд — манай сэсэгүүд, зол жаргалтай ажаһуугты!

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: прибор бүтээлгын заводой 81-дэхи үхибүүдэй саадта багашуул наадажа байна. Үхибүүдые һайнаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эндэ ехэ анхарал хандуулагдажа байдаг.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТОО, БАРИМТАНУУД

▽ ИЮНИИН 1—үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэр. Байгша ондо энэ үдэр 27-дохи удаагаа тэмдэглэгдэжэ байна. Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудта энэ хадаа эгээл гэрэлтэ һайхан, баяр баясхалантай һайндэр мүн. Гэбэшье капиталис оронуудта тэдэ ургажа ябаа залуу үетэниие хамгаалха эдэбхитэй тэмсэлэй үдэр болоно. Ушарынь юуб гэхэдэ, империализмын бии байгаа сагта үлэсхэлэн хоолой бандал ба үбшэн тахалһаа, түйлай хүшэр хүндэ ажалһаа үшөөл олон үхибүүд дэлхэй дээрэ наһа баража байнал.

▽ МАНАЙ үхибүүдэй ажабайдал, элүүр энхэ байлга, һуралсал, хүмүүжүүлгэ, эдэнэй ерээдүй хадаа Коммунис партиин, Совет гүрэнэй саг үргэлжын анхарал оролдолго болоно.

▽ «ҮХИБҮҮН бүхэндэ жаргалта балшар наһа хангаха гээшэ коммунис общество байгуулгын эгээл шухала, эгээл һайн һайхан зорилгонуудай нэгэниинь болоно.» — гэжэ КПСС-эй программа дотор бэшэгдэнхэй. Энэ зорилго амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

▽ ЭХЭ, ЭХЭНЭР болон нялха үхибүүе хамгаалха хэрэг манай орон дотор улам һайжаруулагдажа байна. Үхибүүнэй мүндэлэн түрэхэһөө урда тээнь гүрэн түрэ тэрээн тухай анхаралаа хандуулдаг юм. Мүнөө үедэ орон доторнай эхэнэрнүүдэй бэе махабадые үзэжэ, шалгажа байдаг 10 мянга гаран эмхи зургаанууд хүдэлнэ, нарайлалын 200 мянга гаран оро дэбдэхэртэй больницанууд тоологдоно.

▽ ЭХЭ БОЛОХОЁО байһан эхэнэрэй ажалые совет хуули сахин хамгаалдаг юм. Ажалайнгаа стажһаа дулдыдангүй, хээлитэн болоод, нараилаад байха үедөө тэрэ 16 неделиин амаралта абадаг байна. Энэ үе соо салин хүлһэниинь сүм түлэгдэдэг. Эхир үхибүүтэй болоод гү, али ехэ хүндөөр нараилаад байгаа һаань, амаралтань нэмэгдэдэг, түлөөпэниинь үлөөгдэдэг байха юм

▽ МАНАЙ ОРОН дотор эмнэлгэ-пэргылэлгын олон эмхи зургаанууд хүүгэдэй бэеын элүүрые хамгаална. 94 мянга шахуу педиатр олон арбаад мянган бусад медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд эдэнэй элүүрые сахина.

▽ 50 ГАРАН жэл соо СССР-тэ үхибүүдэй үхэл 11 дахин үсөөрөө

▽ ТҮСЭБТЭ юһэдэхи табан жэлдэ эхэнүүд болон үхибүүдэй бэеын элүүрые сахиха талаар ехэ түсэбүүд бэелүүлэгдэһэн байна. Үбшэн үхибүүнэйнгээ хойноһоо харууһалһанайнь түлөө түлбэритэй үдэрнүүд олошоруулагдаа. Хэрбэ бүлын гэшүүн бүхэндэ олзо доходойнь 50 түхэригһөө багаар хүртөө һаань, нимэ бүлэнэртэ тэдхэмжэ тогтоогдоһон байна. 1975 ондо эдэ хэмжээнүүдтэ 1.8 миллиард түхэриг һомологдоһон байгаа.

▽ ЭХЭ, ЭХЭНЭРҮҮД бусадшье хүнгэлэлтэнүүдтэй. Олон үхибүүтэй болон ганса бэе эхэнүүдтэ һара бүри тэдхэмжэ түлэгдэдэг. Манай орон дотор олон үхибүүтэй боложо, һайнаар хүмүүжүүлһэн эхэнэрнүүд дайнай ба ажалай баатарнуудтай тэн адли нэрэ хүндэдэ хүртэдэг юм.

(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭНДЭ бэшэһэнэй һүүлээр

«ЗАМХАШООЛ ДАА СУУРЯАН»

Иимэ гаршагтай фельетон газетымнай апрелиин 17 ной номерто толилогдоо һэн. Ахын аймагай түб Орлик тосхоной соёлой байшангай дэргэдэхи арадай театр һүүлэй үедэ тон муугаар хүдэлнэ, шэнэ зүжэгүүд үсөөн табигдана. Театрай режиссёр Д. Б. Михайлова ажалаа һайжаруулхын түлөө оролдолго багаар гаргана, театрай коллектив хүдөө нютагуудаар үсөөн ябана гэжэ тэрэ фельетон соо шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

«Дурсагдаһан фельетон соо арадай театрай ажал тон зүбөөр шүүмжэлэгдээ. 1974 оной февральһаа Улаан-Үдын соёл гэгээрэлэй училищи дүүргэһэн Д. Б. Михайлова театрай режиссёроор хүдэлһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо жэл бүри арай шамай шэнэ 2 спектакль табигдажа байгаа. Энэнь тон үсөөн. Тогтоогдоһон гуримай ёһоор арадай театрай коллектив квартал соо олон акттай нэгэ, нэгэ акттай хоёр зүжэг табиха ёһотой байгаа. Нүхэр Михайлова театрай коллективэй ажалые ёһотоор эмхидхэжэ шадаагүй. Тиимэһээ тэрэ режиссёрой ажалһаа гаргагдаа.

Арадай театрай ажалые саашадань һайжаруулха талаар аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһаг зохихо хэмжээнүүдые абажа байна. Энэ асуудалаар аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһагай, мүн соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн КПСС-эй райкомдо болобо. Театрта режиссёроор хүдэлхэ хүниие республикын Культурын министерство һаядаа эльгээхэ юм гээд КПСС-эй Ахын райкомой секретарь Ю. Желаев, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй культурын таһагые даагша Б. Бильтагуров гэгшэд редакцида мэдээсэһэн байна.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ТУХАЙ ПЛАКАТ

Загараида аймагай ажалай түрүүшүүлдэ зорюулагдаһан плакадууд барлагдан гаргагдаба. Плакат дээрэ тэдэнэй дүрэ зураг бии, мүн эдээндэл адляар хүдэлхые уряалһан үгэнүүд бэшээтэй.

Плакадан нэгэн дээрэ Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын заводой мүнгэшэ коммунис ажалай ударник П. К. Антонова. Полина Калистратовна арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб 1 жэл соо бэелүүлхэ гэһэн уялга абанхай, мүнөө амжалтатай хүдэлжэ байна. Партиин XXV съездын һүүлээр тэрэ предприяти дотороо түрүүлэн, гансал эрхим шанартай продукци үгэхэ гэһэн үүсхэл гаргаа һэн.

Нүгөөдэ плакат «Гигант» колхозой ба аймагай түрүү һаалишадай нэгэн В. Д. Трофимовада зорюулагдана. Нүхэр Трофимова «Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриһөө 3000 литр һү һаае» гэһэн үүсхэл гаргаһан байна. Мүнөө тэрэ аймагаингаа һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана

В. БАРДЫМОВ,
партиин райкомой агитаци ба пропагандын таһагые даагша.

ХОНИШОДОЙ ЗАЛУУ ХАЛААН

ЗҮРХЭНЭЙ ХАЛУУН УРЯАГААР...

Газар түби дээрэ хонишоной мэргэжэл хадаа эгээл эртэ урдын мэргэжэлнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог. Тиин энэ мэргэжэл хэтэ мүнхэдөө залуу байха мэргэжэл мүн гээд бидэнэр мэдэнэбди. Хонин ажал эрхилэгшэд арад зоной дунда хододоо хүндэтэй байдаг. Энэ һалбариие хүгжөөхын тула хэды шэнээн ехэ ажал хэгдэдэг гээшэб. Онсолходо эхэ эсэгэнэрэйнгээ элинсэг хулинсагһаа хойшо хэжэ ябаһан тус ажалые халан абажа эрхилхэ залуу халааниие хүмүүжүүлхэ асуудал мүнөө үедэ тон шухала удха шанартай болоод байна.

Буряад оронноймнай хойто зүгтэ оршодог Хурамхаан нютагташье хонишон хүнэй алдар соло баһал хүндэтэйгөөр, омогорхолтойгоор зэдэлнэ. Энэ аймагай суута хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Цыпикжап Аюшеевна Бадмаева түрүүтэй нютагай олон хонишод баатар түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна, залуу үетэндөө баян дүй дүршэлөө дамжуулан үгэнэ. Нүхэр Ц. А. Бадмаева малшадай залуу халааниие бэлдэхэ тухай халуун уряа гаргаа һэн.

Энээнэй ашаар комсомолшууд, залуушуулнай хонин ажалда үнэн зүрхэнһөө дурлажа, аба, эжынэрэйнгээ олон жэл соо эрхилжэ ябаһан ажалые халан абана. Аймаг соо дэлгэрһэн залуушуулай энэ хүдэлөөнэй эхи табигша Хурамхаанай совхозой комсомолка басаган Евдокия Амгаланова мүн. Тэрэнэй энэ һайхан эрмэлзэлые совхозой партком болон комсомолой комитет һайшаан дэмжэжэ, хонишодой комсомол-залуушуулай бригада эмхидхэхэ уряатайгаар нютагайнгаа залуушуулда хандаһан юм. Энэ хандалгань залуушуулай зүгһөө халуунаар дэмжэгдээ. Тиин залуу хонишодой бригада бии болоһон түүхэтэй. Мүнөө түрүүшынгээ үбэлжэлгэ энэ коллектив үнгэргэжэ байна.

Комсомол залуушуулай бригадые даагшаар Евдокия Васильевна Амгаланова томилогдоо. Тэрэ КПСС-эй гэшүүндэ кандидат болонхой. Бригадын бүридэлдэ дунда һургуули дүүргэһэн комсомолка басагад Лариса Тубанова, Надежда Батуева, Цыцыгма Доржиева гэгшэд ороно. Эдэнэр үнгэрэгшэ намартаа эхэ хонидой отара даажа абахадаа, бүхы хүсэ шадалаа, оролдолгоёо үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлдэ зорюулһан байна. Дээдэ-Томогто гэжэ газарта байһан хониной хашаае сэбэрлээ, дулаалаа, үүдэ, сонхонуудыень һэльбээ, заһаа. Энээндэнь совхозой хүтэлбэрилэгшэд ехэ туһа хүргөө һэн. Хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл газаань асарагдаһан байна. Залуу хонишод тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хонидоо һайнаар адуулха, тобир тарган болгохо, һайн шанартайгаар үрэжүүлгээ үнгэргэхэ талаар залуу хонишод нилээд ехэ оролдолго гаргаа, унаһан малгайгаа абаха забгүй хүдэлөө. Үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэһэн тула түл абалгын халуун хаһые ехэ найдамтайгаар угтаа һэн. Түрүү гэжэ тоологдодог кошарно-базова аргаар хурьгадаа абажа, хонишод ушарһан бэрхэшээлнүүдые амжалтатайгаар дабаа гэбэл алдуу болохогүй. Түл абалгын үедэ кошара, хурьгадаинь байра соо дулаан, гэрэлтэй, сэбэр байба. Энэнь наран хурьгадай түргэнөөр тобиржохoдо ехэ түлөө үзүүлээ. Хонишод малайнгаа хэбтэри үдэр бүхэндэ шэнэлжэ, хододоо хуурай, сэбэр байлгана. Тэдэнэр түхэреэн сүүдхэ соо дежурство эмхидхэжэ, малаа уһалха, холлуулха ажалаа жэнцэдгүй хэдэг һэн. Зуун эхэ хониин бүриһөө 95-һаа үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө дундажаар 2 килограмм 75 грамм нооһо хайшалха, малаа бүрин бүтэнөөр үбэлжүүлхэ гэһэн социалис уялга абаһан энэ бригадын гэшүүд хэлэһэн үгэдөө заабол хүрэхын тула тэмсэжэ байна. Зорилгондоо хүрэхэл байха гэжэ найдахаар.

Ветеринарна фельдшер Ц. Кунузиевай хүтэлбэри доро хонишод зооветеринариин асуудалнуудаар үнгэргэгдэһэн хэшээлнүүдтэ ябажа, өөһэдтөө хэрэгтэй олон юумэ ойлгожо абаа. Тиихэдээ һуралсал болон хүдэлмэриин дүнгүүдэй гаргагдахада, тэдэнэртэ ямар нэгэ классай хонишон гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо юм.

Евдокия Амгалановагай хүтэлбэрилдэг бригадын жэшээгээр үшөө хоёр иимэ бригада совхоздо эмхидхэгдэнхэй, мүнөө хүдэлжэ эхилбэ Үиэгэтэй гэжэ газарта комсомолец Намсарай Гомбоевон, Доодо Томогтодо КПСС эй гэшүүндэ кандидат Бадмажап Дамбаевай бригаданууд һуурижаба. Эдэ бригадануудай залуу хонишод баһал ялала һайнаар ажаллана. Бадмажап Дамбаевай бригадын гэшүүн комсомолка Цыпилма Доржиева тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Хоёр жэлэй туршада тэрэ хонин ажалда оролдосотой бэрхээр хүдэлмэрилжэ, үетэн нүхэд тоо һайн жэшээ харуулна. Тэрэ үдэшын дунда һургуулида һуража, эрдэм мэдэсээ саашадань дээшэлүүлхые оролдодог, үнэхөөрөө түрүү үзэл бодолтой, бэрхэ хонишон мүн.

Хонин ажалда олоороо хүдэлөө гэжэ үетэн нүхэд тоо хандаад, хонишоной орёо мэргэжэл амжалтатайгаар шудалжа байһан залуу хонишодто совхозой хүтэлбэрилэгшэд горитой анхарал хандуулна. Тиихэдээ тэдэнэй амжалтатайгаар ажаллаха эрхэ байдал байгуулхые ехэ оролдодогынь онсо тэмдэглэмээр. Ниигэ түрүүн залуу хонишодой аятай зохи доор амарха ябадалдань туһална. Совхозой парткомой, комсомолой комитедэй эльгээһэн агитаторнууд болон политинформаторнууд, агитбригадын гэшүүд залуушуулда ходо айлшалжа байдаг.

Хурамхаанай совхозой залуушуулай гаргаһан энэ үнэтэ үүсхэл аймаг соогоо, республика соогоошье үргэнөөр таража, комсомол-залуушуулай хонишодой бригаданууд бүри олошорхо бэзэ гэжэ найданабди. Юуб гэхэдэ, энэ хэрэг алишье талаһаа туһатай, шухала ха юм.

Д. САНДАНОВ,
манай корр.

...ҮҮЖҮҮЛГЫН
...ДЭЛМЭРИ
...ХАЙ

...ушуулые зүб мүрөөр ...үүлхэ гээшэ хүн бүхэ...ниин уялга ха юм даа. ...хэрэгтэ тон бага анха...хандуулагдана бэшэ гү? ...юуб гэхэдэ, Хоринч... арбан жэлэй хоёр эхэ ...ули, мүн баһа залуушуу... хүмүүжүүлжэ ...ПТУ гэжэ һургуули

...дуулажа, хаража ябаа... һургуулинуудай үхи... ...одол нэгэ аягүй, зохих ...ябадалнуудые гаргаһан ...байдаг.

...юун дээрэһээ болоно ... Баран муу үхибүүд ...а юм. Эдэнэй дунда хү... ...гын хүдэлмэри бага... Имагтал эдэниие һурга... ...багшанар лэ бүхы ... гаргажа, үдэр бүхэндэ ...үүлгын хүдэлмэри ...ха юм даа. Энэнь за...ямаршье тупа болонгүй, ...хэлэһэн юумэн нэгэ ...дуулдаад, нүгөө шэ... гарашаха ушаонууд ...хаш. Иимэһээ үхибүүд ...ай эхэнхидээ гэртэа ...тиин гэртээ ерэхэдэнь, ...ямар нэгэн ажал хүү..., харин үхибүүд яара... ...лэ дуратай тээшээ ... Тиихэдээ элдэб хү... ...улзаха, архидаха, ...ябадалтай ушарна. ...элдэб хохидолдо оро...шээтэй.

...зуура һургуулинуудай ...үүлгын хүдэлмэридэ ... бүхы эмхи зургаан, ...алшад саг үргэлжэ ту... ...байдаг һаань, ехэл ...а һэн даа.

...гуулинуудай дунда эл... ...эмхидхэжэ байха...

... бүхы һурагшадые суг... ...ц, гоё һайхан клуб соо ...ниин ёһоор үдэшын ...онирхолтой темээр һайн ... элидхэл уншахада ...Тиихэдээ тэндэ һонин ... наада, хатар эмхид... ...олохол.

...амд катоң байха бэ... ...таниын кружогуу... ...ихэхэ байгаа

...ай нентотэ ГАИ байха ...эдэ яажа үхибүүдэй ..., һайнаар ябаха ...ГАИ-гай хүдэлмэрилэг... ...одо ойлгуулжа байдаг ...унда оһол аюулда оро...

... зургаанууд, совхозой ...гшэд, түрүү мал... ...ад үхибүүтэй хоо... байдаг һаа, ажал... ...ратай болохо һэн гэжэ ...аг гээшэ. Үхибүүд гэ... ...э һонин юумэдэ дура... ...ндоо хүнэй хэлэхэ... ...ро, ходол хэлэжэ ...багшынгаа хэлэ..энһээ ...ирхожошье болохо.

... хүмүүжүүлгын ...ниин асуудалые олоо... ...жэ, улам бүри һай... ...н түлөө оролдоёл

Ц. ТОКТОХОЕВ,
Буряадай АССР-эй габьяата багша.

БАГА АРАД ҮНДЭҺЭТЭНЭЙ ШЭНЭ АЖАБАЙДАЛ

Революциин урда тээ Амар шадархи нютагуудые шэнжэлэгшэдэй хэһэн ажаглалтануудай ёһоор, манай зуун жэлэй далаад онуудта нанай үндэһэтэн үбшэлжэ, туража үхэхэ, бултадаа үгы болохо ёһотой байгаа.

Нанайн һуурин тосхонуудаар ябаад ерэһэн Хэблэлэй һониной агентствын корреспондент Ольга РЫЖАКОВА энэ үндэһэ яһанай зоной ажабайдал тухай хөөрэнэ.

Хабаровск хотоһоо 200 гаран километртэ оршодог Нанайн районой түб болохо Троицк тосхондо национальна уран зурагай музей нээгдээ. Энэнь Хойто зүгэй, Сибириин, Алас-Дурна зүгэй 26 ондоо бага арад үндэһэтэнэй нэгэн болохо нанай арадай искусствын гуламта мүн. 1970 оной һүүлшын тоо бүридхэлэй ёһоор, нанай арад үндэһэтэндэ 10 мянган хүн тоологдоо гэхэ гү, али тэрэнэй урда тээхи 1959 оной тоо бүридхэлэй дүнгһөө 2 мянгаар олон болоо.

Нанайн уран зураашад Андрей Бельдын, Александр Гейкерэй Амар мүрэнэй эрьедэхи шэнэ байдал харуулһан бүтээлнүүд музей зурагуудай галерей соо харуулагдана.

Энэ яһатанай урданай гэр байрын түхэл дүрсэ ехэ һонирхолтой. Улаан бургааһаар барижа, шабараар шабаһан, газар шалатай, шубуун дэгтэй, эдеэ шанаха ехэ тогоотой гэр. Нанай арад үндэһэтэнэй элинсэг хулинсаг үбгэ эсэгэнэр иимэ урса гэр соо ажаһуудаг байгаа ошуу.

Дунда-Амарай нанай һууринуудаар ябааб. Олон айлда ороһон байнаб. Алас-Дурна зүгэй хизаар нютагуудаар аяншалжа, эндэхи хүн зоной ажаһуудал шэнжэлһэн ородой мэдээжэ эрдэмтэ Владимир Арсеньевэй «Ой тайгын арад зон» гэжэ нэршэһэн нанай арад үндэһэтэнэй һайнаар баригдаһан нэгэ дабхар модон гү, али табан дабхар шулуун гэрнүүдтэ байрладагыень гайхаагүйб. Тэдэнэй гэр соо хото городонхидол адли телевизор, холодильник, угаалай машина, мүнөө үеын мебель гэхэ мэтэ намайе гайхуулаагүй. Зарим айлай газаа «Москвич», «Запорожец» автомашинанууд байна. Һайн салинтай хадаа (мэргэжэлһээнь дулдыдажа һарадаа 200—300 түхэриг болодог) гэр байрадаа түгэс дүүрэн зөөритэй байха аргатай ха юм.

Харин урдандаа үзэг бэшэггүй, искусство хүсэд ойлгодоггүй байһан нанай яһатанай һуурин бүхэндэ уран һайханай бүлгэмэй коллектив эмхидхэгдэжэ, дуушан, хатаршан, уран һайханаар уншагша, композитор болон уянгата һайхан дуунай авторнуудай уран бэлиг бадаруулһаниинь гайхалтай.

Нанайн мэдээжэ уран зохёолшо, РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Григорий Ходжертой уулзааб. «Үргэн дэлгэр Амар мүрэн» гэһэн трилоги соогоо түрэл арадайнгаа хүгжэлтын шатануудые харуулаа.

«Амар мүрэнэй эрьедэ байрлаһан арад зоной хуби заяан хадаа номуудай бэшэгдэһэндэ орходоо холо түргэн хубилна. Мүнөө минии нютагай олон зон хүн түрэлтэнэй соёл культура шудалхаһаа гадна тэрэниие хүгжөөлгэдэ өөһэдөө хабаадалсана» гэжэ уран зохёолшо бэшэнэ.

Хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат, СССР-эй Науканудай академиин Сибириин отделениин түүхын, хэлэ, бэшэгэй болон философиин институдай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Николай Киле, педагогикын эрдэмэй кандидат, Хабаровска политехническэ институдай багша Владимир Бельды, мэдээжэ поэдүүд Аким Самар, Андрей Пассар, композитор Иннокентий Оненко, багша, партиин Нанайн райкомой секретарь Анна Бельды гэгшэдэй нэрэнүүдые тэрэ дурдаба.

Партиин Нанайн райкомой нэгэдэхи секретарь Владимир Пушниковтай ябаха дээрээ уулзабаб.

— Тайга соохи һууринда эмхидхэгдэһэн уран зурагай музей, уран һайханай зохёолнуудай фестивальнууд, нанайн ёһо заншалта һайндэр—эдэ бүгэдэ бага арад үндэһэтэнэй соёл культура болон искусствын хүгжэлтэ, национальна ухаан бодолой ургалта тухай социалис гүрэнэй түрын анхарал оролдолгые элеэр гэршэлнэ. Нанай зоной ухэжэ, үндэһөөрөө үгы болохоһоонь абархаһаа гадна, социализмда орожо, экономическа болон соёлой хуоилалтануудай түгэс хүгжэлтэ туйлахадань совет засаг туһалаа. Мүнөө район доторнай нанай арад үндэһэтэнэй хүдэлдэггүй һалбари гэжэ үгы юм. Харин манай нютаг «баахалдайн булан» бэшэ болоһоор үнинэй. Дардам харгы тэрэниие Хабаровск хототой холбоо. Дунда болон Доодо-Амар дээрэхи манай леспромхозууд шэнэ барилганууд модо ехээр эльгээдэг (жэлдээ 1 миллион кубометр хүрэтэр). Загаһа баридаг хоёр колхоз нютагай гол мүрэнүүдээ гадуур, Номгон далайн загаһа бариха аргатай техническэ баазатай болонхой юм. Мүн баһа үни холоһоо хойшо үргэнөөр дэлгэрһэн агнуури амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ.

Мүнөө эгээл багахан национальна тосхондо һургуули, хүүгэдэй саад гү, али ясли, больница гү, али фельдшерско-акушерскэ пункт, клуб, библиотекэ, кино-түхеэрэлгэ бии.

Хойто зүгэй арадуудай һурадаг олонхи дээдэ һургуулинуудта бэлэдхэлэй жэлэй курсанууд эмхидхэгдэнхэй. Абитуриентнүүдые гүрэн хангадаг юм. Национальна кадрнуудые бэлдэхэ асуудал иимээр шиидхэгдэнэ бшуу.

Урдань хадаа ангуушан, загаһашан гэжэ оролдоол хоёр мэргэжэлтэй байһан нанай арад үндэһэтэн мүнөө врач, багша, инженер, летчик, библиотекарь, артист, жолоошон, гол мүрэнэй капитан, механизатор, гэхэ мэтэ өөрын мэргэжэлтэдтэй болонхой.

(АПН).

Дуван Олонго — Хабаровска хизаарта ажаһуудаг ульчи арадай түлөөлэгшэ, ангуушан.

ТАСС-ай фотохроника.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЭЬ НАЙРАМДАЛДА ЗОРЮУЛҺАН УРЯА

Советскэ Союз капиталис оронуудтаи тогтоогдодог харилсаануудта эбэй ёhoор зэргэ оршон hуулгын гол ёhонуудые батадхахын түлөө хэлбэришэгүйгөөр тэмсэжэ үргэлжэлхэ, бата бэхи эб найрамдалай түлөө түгшүүрил hуларуулхын түлөө, мүн саашадаа дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые зайсуулхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ юм гэhэн үгэнүүд hаяшаг Советскэ правительствын тунхаглаhан мэдүүлгын гол удхань болоно. Тиихэдээ баруун гүрэнүүдэй оюун бодолтой ажал ябуулагшад, олониитэ болон хэблэл тэрэниие ингэжэл сэгнэhэн байна. «Совет мэдүүлгэ түгшүүрил hуларуулгын политикада СССР-эй оролдосотойгоор хандадаг байhые баталан харуулна («Нью-Йорк таймс»), энэ мэдүүлгэ эб найрамдалда зорюулhан уряа мүн («Зальцбургер нахрихтен»), энэ хадаа СССР-эй бодото эб найрамдалай политикын үнэнтэ документ мүн («Унзера цайт») гэhэн үгэнүүд тэдэнэй зүгhөө хэгдэhэн үлэмжэ hайн сэгнэлтэнүүд болоно. Газетэнүүдэй мэдээсэhэнэй ёhoор, ФРГ-гэй федеральна канцлерай засаг захиргаан совет мэдүүлгые ехэхэн анхарал хандуулhан документ мүн гэжэ тоолодог, тэрэниие амаршалдаг байха юм.

ФРГ-гэй тусгаар хархис бүлэглэлнүүдэй эдэбхижэжэ байhан дээрэhээ энэ мэдүүлгэ хэгдээ. Эдэ бүлэглэлнүүд үhөө нэхэхэ ябадалhаа үшөөл арсаагүй байна. Тиихэдээ олохон шэнжэлэгшэдэй тэмдэглэhэнэй ёhoор, баруун оронуудтахи түгшүүрил hуларуулгын бүхы дайсадта, түгшүүрил hуларуулгын hайн hайхан тэмсэлые зогсоохо, мүн шадаал hаа, тэрэниие hоорггэдүүлхэ гэhэн этгээдүүдтэ энэ мэдүүлгэ уридшалан hануулга хэhэн ябадал болоно. Тон түрүүндэ эдэмнай сэрэгэй талаар олзо орошо хэхын түлөө оролдодог, буу зэбсэг саашадаа ларалтай схээр бүтээхын түлөө уряалдаг, «Совет зүгhөө аюул тохёолдуулагдана» гэhэн хуурмаг үгэнүүдые тараажа байгаад, НАТО-гай милитарис ябуулгануудые эдэбхижүүлхын түлөө оролдодог бүлэглэлнүүд гээшэ.

Эдэ хархис бүлэглэлнүүдэй зүгhөө рейнскэ этгээдүүдэй хархис номнолшон Штраус гэгшэ hая Ганноверта үнгэргэгдэhэн ХДС-эй съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «марксис Европодо социалис Германиин бии бололгодо бидэнэр бүхы шадалаараа hаалта хэхэ ёhотоибди» гэжэ мэдүүлhэн байха юм. «Советскэ Союз сэрэгэй бэлэдхэл хэнэ» гэжэ байгаад гэмнэдэг эдэ бүлэглэлнүүд 33 миллиард маркын сэрэгэй бюджедые энэ жэлдэ бундестагаар баталуулба. Тиихэдэ сэрэгэй—промышленна комплексын талые харалсажа, США-гай правительство энэ жэлдэ оронойнгоо түүхэдэ эгээл ехэ мүнгэ, 113 миллиард доллар, Пентагоной бюджедтэ hомолжо үгөө.

Советскэ правительство эдэ бүлэглэлнүүдтэ шангахан харюугай сохилто хэбэ. Һаянай Португалида, Грецидэ, Анголодо болоhон ушар үйлэнүүдтэй дашарамдуулан, эдэ бүлэглэлнүүд Советскэ Союзда эсэргүүгээр шууяа татана. «Советскэ Союз газар дайда булимтаран абахые забдана» гэхэ зэргээр гэмнэнэ, тиигэжэ уласхоорондын түгшүүрил hуларуулгын политика хазагайруулхые, оролдоно. Түгшүүрил hуларуулга үмхирэн hандаржа байhан хуули засагуудые аршалан хамгаалха гэhэн хэрэг бэшэ, тии мэhээ национальна талаараа сүлөөрхын түлөө арадуудай хэжэ байhан үнэн зүб тэмсэлые дараха талаар хэндэшье эрхэ үгэнэгүй гээд, энээнтэй дашарамдуулан, мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдээ. Түгшүүрил hуларуулгын зорилгонь юуб гэхэдэ, гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй, дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайсуулха гэhэн ябадал болоно. Энэ арюун нангин зорилгые туйлахын түлөө бүри шангаар оролдохые Советскэ правительство мэдүүлгэ дотороо уряална.

ГАДААДЫН ЗҮГҺӨӨ ХАМААРАЛГАДА ЭСЭРГҮҮСЭНЭ

Ливанда тон түгшүүрилтэй, ойлгогдосогүй оршон байдал тогтонхой. Хаахаанагүй тулалдаанууд бүри шангадана, хүн зоной шуhан адхарна. Тиихэтэй хамта Ливанай политическэ ажал ябуулагшадай хоорондо, бүхы араб оронуудай хоорондо нэгэ доро хэлсээнүүд үнгэргэгдэнэ. Президент С. Франжье гэгшын тушаалhаа буухаяа, тиигээд hаяшаг гүрэнэй шэнэ толгойлогшоор hүн гагдаhан И. Саркиста эрхэ түлөөлэл гэеэ дамжуулан үгэхэеэ арсаhан дээрэhээ энэ орон доторхи оршон байдалые гуримшуулгын хэрэгтэ найдамгүй байдал тохёолдобо.

Иимэ орёо хүшэр эрхэ байдалда араб оронуудай олониитэ болбол гадаадын талаhаа Ливанай хэрэгүүдтэ хамааралсажа, тэрэниие уласхоорондын шэнжэтэй болгохо гэhэн hэдэлгэнүүдые буруушаана. Һаяшаг Франциин президент В. Жискар д'Эстэн гэгшын хэлэhэн үгые тиигэжэл сэгнэhэн байна. Энэ президент США-да ошоод байхадаа, Франци болбол, Ливанай засагаархидай дуратай юм hаань, «эб найрамдал дэмжэхын зорилгоор хоёр гү, али гурбан полк сэрэгүүдые яаралтаигаар Ливанда асархаар бэлэн байна» гээд мэдүүлбэ.

Ливанай национально-патриотическа хүсэнүүдэй можо энэ дурадхалые шууд шангаар буруушааба. Харин оронуудай сэрэгүүдые энэ орондо асархада, оршон байдалые саашадань хүндэрүүлжэ магад. Тиимэhээ мүнөөнэй оршон байдал гадаадын талаhаа хамааралгагүйгөөр, ливанайхидай өөhэдынь хүсөөр гуримшуулагдаха ёhотой гээд энэ можын хүтэлбэрилгэ заагhан байна.

«Франциин засаглалтын үе сагта хэзээдэшье тэхэрихэгүйбди, — гэжэ Ливанай премьер-министр Р. Карамс мэдүүлбэ. — Харин оронуудай сэрэгүүдые эльгээхэ hанаатайшуулда «анхаралаа хандуулhанайтнай түлөө hайн даа» гэжэ хэлэхэ байнабди, гэбэшье бидэнэр өөрынгөө газар дандаhаа нэгэшье hөөм бусадта үгэхэгүйбди».

«Манаи хэрэгүүдтэ хариин зүгhөө али болохоор хамааралсаха ябадалда эсэргүүсэнэбди», — гэжэ түрүү үзэлтэй социалис партиин түрүүлэгшэ К. Джумблат тэмдэглэбэ, — Ливан тушаа американ-израиль хараа бодолые бэелүүлгэдэ Франци арга зэбсэгынь боложо үгэхэгүй аабза гээд бидэнэр найдана бди». Палестиные сүлөөрүүлгын организациин хүтэлбэрилгэ Ливанда француз полкнуудые эльгээхэ гэhэн дурадхалые Палестинын революцида эсэргүүшэглэлтэй сэрэгэй интервенци мүн гээд тоолобо.

Имагтал алас баруунаи үзэлтэн КАТАИБ гэжэ парти Ливан доторо француз хараа түсэбтэ ханамжатайгаар хандаба

Тиихэдэ хаяа хүршэ араб оронуудай хүтэлбэрилэгшэд болон олониитэ энэ түсэбые нэгэн hаналтайгаар буруушааhан байна.

Франци тушаа хэлэхэ болоо hаа, эндэхи демократическа хүсэнүүд энэ дурадхалые эрид шангаар буруушааhан байна.

Я П О Н КОНСЕРВАТОРНУУД МЭХЭЕЭ ГАРГАНА

Эдэ үдэрнүүдтэ Японой парламентын уужам байра соо тон номгон байдал оршонхой хэбэртэй. Мүн Японой премьер-министр Т. Мики гэгшын тусхайта резиденциин оршодог Нагат-Тио гэдэг хажуудахи кварталданьшье шэмээгүи байдал оршонхои.

Гэбэшье энэмнай мэхэтэйхэн оршон байдал ааб даа. Мүнөөнэй премьер-министр Т. Мики гэгшын түрүүлэгшэнь байhан либерально-демократическа парти (ЛДП) гурбадахи долоон хоногоо сүлөө тухагүи байна. Японой хэблэлэй гэршэлhэнэнй ёhoор, ЛДП өөрынгөө 20 жэлэй түүхэ соо үзэгдээгүй орёо хүшэр байдалда нэрбэгдэбэ. Энэ оршон байдал саашадаа иимэ зангаараа хүгжөө hаа, тус парти хэр тэсэжэ тогтохо гээшэб гэhэн асуудал тэдэнэй урда табина.

Партиингаа талаар Т. Мики гэгшын туhалагша, ЛДП-гэй түрүүлэгшын орлогшо Э. Сиина гэгшын далда нюуса ябуулганууд ЛДП доторхи оршон байдалые эрид хурсадхаба. Консервативна можын энэ нүлөөтэй политическэ ажал ябуулагша болбол Т. Мики гэгшые тушаалhаань буухые баадхаха зорилгоор ябуулга хэнэ хаш. Яахадааб гэхэдэ Т. Мики орон доторо тохёолдоhон политическэ бэрхэшээлнүүдые зайсуулжа шадаагүн юм ха. Премьер-министрэй урданайнь политическэ зүрилдөөшэд урдань премьер байhан К. Танака, финансын министр М. Охира гэгшэд Э. Сиинын хэжэ байhан ябуулгануудые дэмжэбэ.

В. СЕРОВ,
Ю. ЛОПАТИН,
В. ЗАЦЕПИН,
(ТАСС).

ЗУНАЙ ТҮРҮҮШЫН ҺАРА

Хабарай хуудам hаранууд үнгэржэ, үнинэй хүлеэгдэhэн зунаймнай түрүүшын hара мүнөөдэрhөө эхилбэ. Зунай түрүүшын hэн тула июнь hарада нарата дулаан үдэрнүүд элбэг байжа, хайшаашье хара — тала дайда, ой тайга үргэлжэ ногоон хибэсээ дэлгэдэг, сэсэг набшын hалбарха хаhа эхилдэг, нуур сөөрэм, гол горхон соо уhанай шубуудай дальбараанууд олоороо үзэгдэдэг болохо.

Зунай түрүүшын энэ hарада алирhан, гүлзөөргэнэ, үхэр нюдэн, малина сэсэглэжэ, хангалтама hайхан үнэрөө ойи соорхой тала дайдаар тараадаг бээз?

Һарын хорёодоор республикын ажахынууд хамаг тарилгаяа дүүргэhэн байдаг. Тиин hарын hүүлшын арбаад хоногой дүүрэхэдэ, бүхы ургамалнууд бултайhан лэ байдаг шуу.

Республикын урда болон түбэй аймагуудта июнь hарада дунда зэргээр 14—17 градус дулаан болохо. Энэнь нормо сооханоо, зарим нютагуудта бага зэргэ дээшээ байжа болохо. Мүн hарын туршада 25—30 миллиметр шниг нойтон орохоор хүлеэгдэнэ. Энэмнай нормоhоо бага зэргэ доошоо байха зэргэтэй.

Түрүүшын арбан хоногто зарим нютагуудта бага зэргээр хура бороо орохо. Һүниндөө 4—9, үдэртөө 23—28 градус хүрэтэр дулаарха. Зүгөөр энэ арбан хоногой тэн багаар hүниндөө 0 градусhаа 5 градус дулаан, зарим нютагуудта хюруу унаха байна. Үдэртөө 18—23 градус дулаан болоошье hаа, баруун-хойто зүгhөө абаhаар секундын 3—7, hүүл тээнь 15—17 метр хүсэтэйгөөр hалхилхаар басгаагдана. Харин хоёрдохи арбан хоногто бага зэргэ үүлэтэй, хура бороогүй байжа, hүниндөө 5—10, үдэртөө 23—28 градус хүрэтэр дулаарха зэргэтэй. Һарын hүүлшын арбан хоногой туршада бага зэргээр хура бороо, зарнмандаа аадарлаха. Һүниндөө 6—11, үдэртөө 20—25 градус дулаан болохо.

Республикын баруун-урда аймагуудта hарын туршада дунда зэргээр 12—13 градус дулаан байхаар, 30—40 миллиметр шниг нойтон орохоор хүлеэгдэнэ. Хоёрдохи арбан хоногто бага зэргээр хура бороо орохо, hүниндөө 4—9, тэн багтань 2—7, үдэртөө 22—27 градус хүрэтэр дулаарха. Һарын гурбадахи арбан хоногто бага зэргээр хура бороо орохо, заримдаа аадарлаадшье абахаар хүлеэгдэнэ.

Хойто аймагуудта hарын туршада 13—16 градус дулаан байхаар хараалагдана. Мүн 30—40 миллиметрэй шниг нойтон орохо гэхэ гү, али энэнь нормоhоо бага байха. Һүниндөө гурбан градус хүйтэнhөө хоёр градус хүрэтэр дулаан байха болоно. Үдэртөө 20—25 градус дулаан болохо зэргэтэй.

Һарын нэгэдэхи, гурбадахи арбан хоногуудта зарим нютагуудта хура бороо, аадар орожо магад.

Зунай эхин энэ hарада гүрөөhэн, буга, хандагай. баабгай, үнэгэн, шоно болон жэжэ ан арьяатад зулзага, гүлгэнүүдээ тэжээжэ, ой тайгаар эдихэ юумэеэ бэдэржэ, бэлшэхэ, зайгуултаха хаhань эхилхэнь.

Л. ГОНЧАРОВА,
инженер-агрометеоролог.

Спорт

ЭРХИМҮҮДЭЙ ТООДО ОРОЛСОО

Алас-Дурна зүгэй зонын область, хизаар, автономито республикануудай «арhан бээлэйн» ээзд Владивосток хотодо сугларжа, зонын чемпионой нэрэ солодо хүртэхын түлөө тээсгэнэй мүрысэhэн байгаа. Жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг hонирхолтой энэ нааданда Примориин, Хабаровска хизаарнуудан, Амарай, Магаданай, Камчатска, Шэтын областьнуудай, Яхадай, Буряадай АССР-нүүдэй суглуулагдамал команданууд хабаадалсаhан юм.

Примориин, Хабаровскын хизаарнууд, Камчатска, Шэтын областьнууд, Алас-Дурнын болон Забайкалиин сэрэгэй округуудта алба хэдэг спортсменүүдээр командынгаа таби шахуу процентые бүридхэhэн байгаа. Тиибэ ябабашье hаань, манай республикын суглуулагдамал командын боксёрнууд эрхим hайн бэлэдхэлтэй байhаараа онсо шалгараа. Тиин 48 килограммаи шэгнүүртэн соохоо «Ажалай резервын» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Александр Медведев, «Буревестник» бүлгэмэй гэшүүн Доржи Зоригтуев (51 кг), Геннадий Плюснин (67 килограммай шэгнүүртэн соохоо, мүн энэ мүрысөөндэ боксын hайн техникэ, тактика харуулhанайнгаа түлөө Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа) гэгшэд зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын IV курсын студентнүүд Плюснин Медведев хоёр рингдэ гараhан бусад область, хизаарнуудай боксернуудтай наадахадаа, нэгэдэхи, хоёрдохи раундын туршада тэдэнээ диилэжэ гарадаг байгаа. Александр Медведев 1975 ондо «Ажалай резервын» түбэй соведэй чемпион, мүн үнгэрэгшэ жэлэй hүүл багта ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн нааданда хабаадалсаhан юм. Тиимэhээ зонын энэ мүрысөөндэ наадахадаа, ургажа ябаhанаа үшөө дахин харуулжа шадаа. Тиин Владивосток хотодо үнгэргэгдэhэн хоёр уулзалгадаа—Приморин хизаарай, Магаданай областиин түлөөлэгшэдые нэгэдэхи раундын дүүрэхэhээ урид диилэжэ гараhан байна.

Буряадай АССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүд «Труд» бүлгэмэй Александр Осокин (54 килограмм), авиазаводой хүдэлмэришэд Валентин Авдюшев (60 килограмм), Николай Антонов, (75), «Ажалай резервын» Михаил Долматов (81) гэгшэд хоёрдохи hуури эзэлhэн байгаа. Боксернууд Владимир Плюснин, Геннадий Оскорбин гэгшэд гурбадахи hуури эзэлээ.

Дүрбэн үдэрэй туршада үргэлжэлhэн мүрысөөнэй дүн гаргахада, Примориин хизаарай команда зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Манай республикын команда хоёрдохи hуури эзэлбэшье, эрхимүүдэй тоодо оролсожо, 7 боксернай РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха болоhон байна. Тиихэдэ зонын чемпионуудhаа зургаан, бусад командануудhаа хоёр-хоёр боксер түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха болоо hэн. Түгэсхэлэй энэ мүрысөөн июниин 23-hаа июлиин нэгэн болотор Оренбург хотодо үнгэргэгдэхэ юм.

Мүнөө манай боксернууд мүрысөөндэ бэеэ бэлдэжэ, hорилго-hуралсал гаража байнхай.

Владивосток хотодо болоhон зонын энэ мүрысөөндэ судья боложо, Улаан-Үдэ хотоhоо ошоhон бүхэсоюзна категориин судья, түүхын эрдэмэй кандидат Георгий Банчиков «Эрхим судья» гэhэн шанда хүртэжэ, Оренбург хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха болобо.

А. АТАРХАНОВ,
БурАССР эй суглуулагдамал командын ахалагша тренер,
РСФСР-эй габьяата тренер.

Футбол

Уулзалгын дүн—4:1

«Сэлэнгэ» — В. Титов, А. Русяев, В. Чикачев. В. Плюснин, Ю. Кокорин, С. Чупров, С. Кокорин, М. Пастухов (С. Тутаев 77), В. Михнов, В. Пугач, Н Казанцев (Э. Эдуардов 89);

«Локомотив» — В. Крыжановский, Ю. Кудрин. А. Калачиков, В. Пандак, Г. Пастухов, С. Семенов, В. Крюков, А. Чумаков, В. Веревкин, С. Козявкин, (В. Захаров 67), А. Белоусов;

Мүрысөөнэй судья — РСФСР-эй нэгэдэхи категориин судья Н. Хаханов (Красноярск).

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонодо наададаг футболистнуудай 12 команда ээлжээтэ уулзалгануудаа үнгэргэбэ. Энэ үдэр манай «Сэлэнгэ» командын футболистнуудта Шэтын «Локомотив» команда аилшаар ерэhэн байгаа. Үдэшын 6 час 30 минутаhаа наадан эхилжэ, авиационно заводой стадиондо сугларагшадай анхарал татаба Айлшаар манайда ерэпэн Шэтын футболистнууд үнгэргэгдэhэн долоон наадан-да гурба тэнсээд, дүрбэ удаа шүүгдээд ябана...

Нааданшье түлэг эхилжэ, манай футболистнууд айлшадhаа булюу хүсэтэйгөөр наадажа, hайн техникэ харуулжа, сугларагшадаи hайшаал магтаалда хүртэнэ. Зүгөөр энэ үдэр секундын 15—18 метр хүсэтэй hалхитай байжа, hалхинай урдаhаа добтолпон «Сэлэнгын» футболистнуудта яаха аргагүй хүшэр хүндэ байба. Тиибэ, яабашье манай футболистнууд Сергей Кокорин, Валерий Михнов, Виктор Пугач, Михаил Пастухов болон бусад бэе бэеэ hэлгэлдэжэ байгаад, айлшадайнгаа ворота руу бүмбэгэ сохижо мэдэнэ. Теэд яахаб? Бүмбэгэ ворота руу орожо үгэхэ юм бэшэл! «Сэлэнгын» футболистнууд нааданай түрүүшын хахадта гэхэ гү. али 45 минутын туршада айлшадайнгаа ворота руу арба гара дахин добтолhон, табан удаа буланhаа бүмбэгэ сохиhон байба. Нааданай эхилhээр 40-өөд минутын үнгэрөөд байхада, түрүүшын бүмбэгэ айлшадан ворота руу сохигдошоо.

Нааданай хоёрдохи хахадта «Сэлэнгын» футболистнууд дахинаа добтолжо, айлшадаа яhала мэгдэхээгээ, тухашаруулаашье.

60-дахи минутын ябажа байхада, «Сэлэнгын» футболистнуудай ээлжээтэ добтолгодо ороходонь, айлшадай хамгаалагша воротагайнгаа хажууда гараараа наадажа, 11 метрэй ялын бүмбэгэ сохюулха болоно. Энэ бүмбэгые Виктор Пугач сохижо, нааданайнгаа тоо 2:0 болгобо. Энээнэй удаа манай футболистнууд бүри шангаар добтолжо эхилнэ. Талмайн баруун захада наадажа ябаhан Виктор Пугач абаhан бүмбэгэеэ дээхэнүүр Михаил Пастуховто дамжуулжашье, тэрэнь тэрэ бүмбэгэеэ айлшадай ворота руу оруулба. Талмайн тэг дундаhаа наадаяа эхилhэн «Сэлэнгын» футболистнууд дахинаа добтолгодо ороходоо, дүрбэдэхи бүмбэгэ айлшадайнгаа ворота руу сохижо оруулhан байна. Энэ бүмбэгэ баhал Виктор Пугач сохёо.

Айлшадай футболистнууд миин hуухаар бэшэ бүмбэгэ абамсаараал, урагшаа гарахые hэдэнэ. Тиин нааданай эхилhээр наядахи минутын ябажа байхада, Валерий Михнов алдуу гаргажа, бүмбэгэеэ айлшадта буляалгажархиба. Вратарь Титов ерэжэ ябаhан бүмбэгын урдаhаа урагшаа гаража, тэрэнээ сохиходоо алдажархёо ха юм. Айлшадай добтологшо Белоусов эзэгүй үлэhэн ворота руу энэ бүмбэгэ амарханаар сохижо оруулаа. 4:1 тоотойгоор «Сэлэнгэ» команда айлшадаа шүүhэн байна.

Манай корр.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО 2 ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» майн 26-да үнгэргэгдэhэн 21-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотереин главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Табан хүн зургаан номер таажа, тус тустаа 5.000 түхэриг абаха болобо. Табан номер таагшад — 1.241 түхэриг (201 карточка), дүрбэн номер таапан хүнүүд — 31 түхэриг (9.622 карточка), гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха байна (142.266 карточка),

«Спортлото-2»: Нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадабагүй. Табан номер тааhан хүнүүд — 3.008 түхэриг (46 карточка), дүрбэн номер таагшад — 67 түхэриг (2.481 карточка), гурбан номер таапан хүнүүд 3 түхэриг абаха болобо (49.970 карточка).

21-дэхи тиражай шүүбэри июниин 6-hаа июлиин 6 болотор түлэгдэхэ юм.

(ТАСС)

Мүнөөдэр үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэр

Хододоо наран байг лэ!

Хилын саанаhаа

Телефон Телеграф Радио

БҮТЭМЖЭТЭЙ ҺАЙН АЛХАМ

Амгалан байдалай аша туhада ядерна тэhэлэлгэ газар доро хэхэ тухай СССР-эй США-гай хоорондохи договорто КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Москвада, США-гай Президент Дж. Фордын Вашингтондо гар табиhан тухайнь гадаадын хэблэл эли газарнуудтаа толилно. Договорто гар табилгын үедэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгые дэлгэрэнгыгээр шэнжэлнэ. Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха, буу зэбсэгүүдые хуряаха үргэн ехэ хэмжээнүүдые бэелүүлхын тула бусад оронуудтаи харилсаа холбоо тогтоохоор бэлэн байпанаа Советскэ Союз үшөө дахин баталба гээд тэмдэглэгдэнэ.

Эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал али бүхы талаарнь бэхижүүлхэhээ, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудhаа дайнай аюул найдамтайгаар сараха хаhаа эгээл үндэр ехэ. hайн hайхан зорилго гэжэ байхагүй гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэhэн үгэнүүдые Америкын Ассошиэйтед Пресс агентство онсолон заана. Амгалан байдалай аша туhада ядерна тэhэлэлгэ газар доро хэхэ тухай договорто гар табилга хадаа hүүлэй hарануудта шахардуу байдал hуларуулгын политикада туйлагдаhан эгээл шухала алхамуудай нэгэниинь болоно гээд агентство мэдээсэнэ.

Шэнэ договор хоёр ороной хоорондохи ниитэ харилсаанда hайнаар нүлөөлхэ байна гээд «Нью-Йорк пост» газетэ бэшэнэ.

Гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг сенадтахи комиссиин түрүүлэгшэ Д. Спарткмэн ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, шэнэ договор хадаа тогтууритай hайн бата бэхи эб найрамдал хангаха шухала алхам болоно гэжэ сэгнэнэбди гээд мэдүүлээ.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха ба буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хинаха агентствын директор Ф. Иклс иигэжэ мэдүүлбэ: Урда тээнь туйлагдаагүй юумэн 30 жэл соо СССР-эй ба США-гай хоорондо түрүүшынхеэ туйлагдаба. Ядерна тэhэлэлгэнүүдые газар доро хэлгые хизаарлабабди. Энэ тон шухала, бүтэмжэтэй hайн туйлалта болоно.

Совет-америкаи договорто гар табигдаhан тухай мэдээсэл, Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ «Бүгэдэ ниитын эб найрамдалда ашатай туhатай хэрэг» «Эб найрамдалай ба зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряахын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалта», «Эб найрамдалай аша туhада шухала алхам» гэхэ мэтын гаршагууд доро аха дүү социалис оронуудаи хэблэлдэ толилогдоhон байна.

Болгариин «Труд», Чехословакиин «Руде право» газетэ редакционно шэнжэлэлнүүдые толилходоо, «ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туршалга бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр болюулха талаар үшөө нэгэ алхам хэгдэбэ» гэжэ тэмдэглэнэ.

Гар табигдаhан договор ашатай туhатай, гүнзэгы удха шанартай байна гэжэ Югославиин «Политика» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

СОФИ

ПАРТИ БА АРАДАЙ НЭГЭДЭЛ

ТАСС

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков тэрэниие НРБ-гэй Арадай суглаанай депутадта кандидадаар дэбжүүлhэн Софин Димитровскэ районой hунгагшадтай уулзаба.

Т. Живков үгэ хэлэхэдээ, түсэбтэ зургаадахи табан жэлдэ болгар арад ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ тэмдэглээ. Үнгэрhэн табан жэл соо социально-экономическа hалбарида туйлагдаhан амжалтанууд түгэс хүгжэhэн социалис общество саашадань байгуулха тодоохой программые БКП-гэй XI съездын зохёон абаха арга олгоhон байна.

Түсэбтэ долоодохи табан жэлдэ Болгари нилээд хүгжөөгдэхэ байна гээд Т. Живков мэдүүлээ. Энэнь үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, ажалай шанар hайжаруулха үе болохо байна гээд тэрэ хэлэбэ.

Болгарида социалис общество байгуулгада уласхоорондын байдалай hайжаралга ехэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ НРБ-гэй парти, правительство тоолоно гээд Т. Живков тэмдэглээ. Аха дүү социалис оронуудтай харилсаагаа Болгари саашадаашье бэхижүүлхэ юм.

ЛУАНДА

ҮГЭЕЭ ОЙЛГОЛСОЛГЫН ОРШОН БАЙДАЛДА

ТАСС

Анголын Арадай Республикын Премьер-Министр Лопу ду Насиментугэй ханиёноой албанай хэрэгээр СССР-тэ ошоод бусаhаниинь Анголын олониитын гол анхаралда байhаар. Хэблэл, радио ба телевидени энэ ушар тухай статьянуудые, шэнжэлэлнүүдые, репортажнуудые толилно.

Лопу ду Насиментугэй танай орондо ошоhон ушар айхабтар ехэ удха шанартай байна гэжэ НРА-гай Революционно Соведэй гэшүүн, Кабинда провинциин политическэ комиссар Эваришту Домингуш ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй уулзалга илангаяа ехэ удха шанартай байна. Энэ уулзалга үгэеэ ойлголсолгын, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрөө.

Москвада гар табигдаhан совет-анголын хэлсээнүүд Африка түбидэ, бүхы дэлхэн дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туhалха байhаниинь элитэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhан[а] «Пионернүүдэй зунай ам[ралтын] эхин» — түрүү бэш[…] 1976 ондо техникэ үн[…] ашаг үрэтэйгөөр хэрэгл[…] талаар хүдөө ажахын мех[а]низаторнуудай Бүхэсоюз[…] конкурс. Тарилга дээр[…] А. Ефремовэй хэhэн корр[ес]понденци. «Совет орон. шэ[…] hонин» — суглуулбари[…] «Мүнөөдэр үхибүүдые […] гаалха уласхоорондын үдэр[…] — ТАСС-ай материал.

Хоёрдохи хуудаhан[…] «Тоо бүридхэлгын үүргэ» […] М. Олзоевой статья. «Ша[…]рай ба ашаг олзын шэ[…]лээр» — В. Озеровой стат[…] «Намтар үргэлжэлhөөр» […] Н. Федотовой корреспон[…]ци. Редакцида ерэhэн […] гүүдhээ. Фото-мэдээсэл[…]

Гурбадахи хуудаhан[…] «Кислородой фабрикада […] анхарал» — статья. […] хоорондын шэнжэлэл. «[…] жалтатайгаар айлша[…] ерэгты, нүхэд» — Т. Во[…] цэвагай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаh[ан] «Хэн, хаана hураха[б]» […] мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРА[Н]

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита». 09.05 — «П[ре]одолей себя» — (2-дохи [се]ри, үнгэтэ). 10.10 — «Ар[…] уран бэлигтэн» (үнг[…] 10.40 — «Хүхюун но[…]нууд». Эдир дуушадан [кон]церт (үнгэтэ). 11.40 — «[Ни]верженне» — эрдэм [тү]рүүлгын фильм 11.50 — [За]hарлалга. 12.00 — Шү[…]нин. 12.10 — «Үхиб[…]тэ фильм». «Ура, [у] нас каникулы!» [(үн]гэтэ). 13.20 — Гомер. «О[дис]сея». (Нэгэдэхи дамжуул[га]). 14.20 — «Хүгжэмтэ аб[оне]мент» (үнгэтэ). 14.55 «Бүлын хөөрэлдөөн». П[еда]гогикын эрдэмэй акаде[ми]гэшүүн-корреспондент Малькова дамжуулга х[…]хэ. 15.25 — «Алтан н[…] Концерт. ГДР-hээ дам[жуу]лагдаха. 16.20 — «Шата[…] hургуули» (үнгэтэ). 16.[…] «Преодолей себя» [(1-дэхи] сери). 18.00 — «Б[…] 18.30 — Забhарлалга. 18[…] «Хүгжэмтэ абонемент» [(үн]гэтэ). 19.15 — «Юность[…]та» — уран hайханай фи[льм].

Улаан-Үдэ. 20.30 — […]ранай гэрэлтэхэнь гоёл […] — үхибүүдтэ зорюулагд[аhан] дамжуулга. 20.50 — «[…] панорама». 21.10 — «[Улас]хоорондын шэнжэлэл» [(бу]ряадаар). 21.30 — Конц[ерт].

«Орбита». 21.45 — [Мү]нөөдэр — Үхибүүдые [хам]гаалха уласхоорондын ү[дэр]. 22.00 — «Преодолей [себя»] (2-дохи сери). 23.05 — [«…]тан иото». Концерт ГД[Р-hээ] дамжуулагдаха. 24.00 «Время». 00.30 — За[бhар]лалга. 00.40 — Фут[бол]. СССР-эй чемпионат. «[…]до» — «Динамо» (М).

НЬЮ ЙОРК

АЮУЛГҮЙН СОВЕДЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

Голанска гүбээнүү[…]риин ба Израилиин с[…]дые хоёр тээшэнь hал[…]раалгые адагладаг […] хүсэнүүд. манд[…]дые зургаа hараар — 197[6] ноябриин 30 болотор […] нааха тухай хүгжэжэ [бай]гаа ба сэрэгэй ямарш[…]лэглэлдэ хабаададаггү[й …]дэн ороной дурадхаhа[…] тоолой проектые […] Аюулгүйн Совет hа[…]

Израилиин ээрхэг[…]хэй ябуулгын хойш[…]дые усадхаха тухаи […] Уставай ба шиидхэб[эри]дэй гол ёhонуудта […]лэн, Дүтын Зүүн зүг[тэ …]далые бүхы дээрэнь […]ческэ аргаар гурим[шуулха …] хараалhан 1973 оной […]хи тогтоолые дары […]хыень Аюулгүйн […] энээндэ хабаатай бү[…]нүүдые уряалба. С[…] үйлэ хэрэгүүд тухаи […]гүйн Соведтэ мэдээсэ[…]хыень ООН-ой Г[енеральна] секретарьта даалгад[…] ороной түлөөлэгшэ […] тоолые hайшааhан ба[…] тадай түлөөлэгшэ […] дэмжэхэеэ арсахадаа, ой зэбсэгтэ хүсэнүүд […]рэглэхэ тухай ас[…] Аюулгүйн Соведэй […] зүбшэн хэлсэлгэдэ […]хые хүсэнэгүйбди гэ[…]

Дүтын Зүүн зүг[тэ …] удаан болзоройэб на[йрамдал] хангаха замда […] hайн дүн үшөө туйл[…] байhаар гэжэ К. […] Аюулгүйн Соведэй […] дээрэ сэдьхэлээ хүд[…]дэглэбэ.

Хүгжэжэ байгаа […] тогтоолои түлөө СС[СР-эй де]легаци дуугаа үгэхэ[…] ланска гүбээнүүдтэ […]дые хоёр тээшэнь […] тараахын түлөө в[…] ООН-ой хүсэнүүдэй […]лөөлэлгые үргэдхэл[…] Зүүн зүгтэ үнэн з[…] найрамдал хангахы[…] хэгдэнэ гэжэ СССР-[эй …] ой дэргэдэ саг үргэ[…]даг түлөөлэгшэ Я. […] Совет правительств[…] габаряар мэдүүлээ.

Редактор
Р. Б. ГАРМА[…]